

20.08.2021

Unga, fred och säkerhet

Finlands nationella handlingsplan
2021–2024

Ulkoministeriö
Utrikesministeriet

Utrikesministeriets publikationer 2021:4

Unga, fred och säkerhet

Finlands nationella handlingsplan 2021–2024

Utrikesministeriet Helsingfors 2021

Julkaisujen jakelu

Distribution av publikationer

Valtioneuvoston julkaisuarkisto Valto

Publikations-
arkivet Valto

julkaisut.valtioneuvosto.fi

Julkaisumyynti

Beställningar av publikationer

Valtioneuvoston verkkokirjakauppa

Statsrådets
nätbokhandel

vnjulkaisumyynti.fi

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ
UNDERSVINGS- OCH KULTURMINISTERIET
MINISTRY OF EDUCATION AND CULTURE

OIKEUSMINISTERIÖ
JUSTITIEMINISTERIET

Puolustusministeriö
Försvarsministeriet
Ministry of Defence

Sisäministeriö
Inrikesministeriet

SOCIAL- OCH
HÄLSOVÄRDSMINISTERIET

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment
Finland

Utrikesministeriet

© 2021 författare och utrikesministeriet

ISBN pdf: 978-952-281-360-2

ISSN pdf: 2737-0844

ISBN tryckt: 978-952-281-356-5

ISSN tryckt: 2490-0621

Layout: Statsrådets förvaltningsenhet, publikationsverksamheten

Helsingfors 2021

Tryckort: PunaMusta Oy, 2021

Trycksak
4041-0619

Unga, fred och säkerhet: Finlands nationella handlingsplan 2021–2024

Finlands nationella handlingsplan för genomförandet av FN:s säkerhetsråds resolution Unga, fred och säkerhet 2021–2024

Utrikesministeriets publikationer 2021:4**Utgivare** Utrikesministeriet

Språk finska **Sidantal** 54

Referat

FN:s säkerhetsråds resolution 2250 "Unga, fred och säkerhet" från 2015 och de därpå följande resolutionerna 2419 (2018) och 2535 (2020) identifierar de ungas positiva och aktiva roll när det gäller att förebygga och lösa konflikter, bygga upp fred och förebygga våldsbejakande extremism. Medlemsländerna bör beakta de ungas behov och synpunkter samt öka de ungas delaktighet i beslutsfattandet och i alla skeden av fredsprocesser.

Finlands första nationella handlingsplan för genomförandet av FN:s säkerhetsråds resolution Unga, fred och säkerhet har utarbetats i samarbete mellan aktiva unga och ungdomsorganisationer, statsförvaltningen, forskningsinstitut och det civila samhället. Handlingsplanen har fem prioriteringar: delaktighet, förebyggande, partnerskap, skydd samt avvärjning, återvändande och återintegrering i samhället. Målen och åtgärderna gäller inte bara Finlands verksamhet i hemlandet utan också internationellt. Handlingsplanens genomgående tema är intersektionalitet, och andra viktiga teman är klimatförändringarna och ny teknik.

Handlingsplanen genomförs av olika förvaltningsområden och det civila samhällets aktörer. En uppföljningsgrupp följer genomförandet av handlingsplanen, och det rapporteras till riksdagen om genomförandet i mitten och i slutet av verksamhetsperioden.

Nyckelord FN, utrikes- och säkerhetspolitik, fred, unga, krishantering, utvecklingssamarbete, jämlikhet

ISBN PDF 978-952-281-360-2**ISBN tryckt** 978-952-281-356-5**ISSN PDF** 2737-0844**ISSN tryckt** 2490-0621

URN-adress <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-281-360-2>

Nuoret, rauha ja turvallisuus

Suomen kansallinen toimintaohjelma YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselman Nuoret, rauha ja turvallisuus toimeenpanemiseksi 2021–2024

Ulkoministeriön julkaisuja 2021:4

Julkaisija Ulkoministeriö

Kieli suomi Sivumäärä 54

Tiivistelmä

YK:n turvallisuusneuvoston vuonna 2015 hyväksymä päätöslauselma 2250 "Nuoret, rauha ja turvallisuus" ja sitä seuranneet päätöslauselmat 2419 (2018) ja 2535 (2020) tunnistavat nuorten myönteisen ja aktiivisen roolin konfliktien ehkäisyssä ja ratkaisemisessa, rauhanrakentamisessa sekä väkivaltaisen ekstremismin ehkäisemisessä. Jäsenmaiden tulee ottaa nuorten tarpeet ja näkökulmat huomioon sekä lisätä nuorten osallistumista päätöksentekoon ja rauhanprosessien kaikkiin vaiheisiin.

Suomen ensimmäinen kansallinen toimintaohjelma YK:n turvallisuusneuvoston Nuoret, rauha ja turvallisuus -pätöslauselman toimeenpanemiseksi on laadittu yhdessä aktiivisten nuorten ja nuorisjärjestöjen, valtionhallinnon, tutkimuslaitosten ja kansalaisyhteiskunnan kanssa. Toimintaohjelmassa on viisi painopistettä: osallistuminen, ennaltaehkäisy, kumppanuudet, suojeleu sekä aseistariisunta, kotiutuminen ja integroituminen takaisin yhteiskuntaan. Tavoitteet ja toimet koskevat paitsi Suomen toimintaa kotimaassa, myös kansainvälisesti. Toimintaohjelman läpileikkaava teema on intersektionaalisuus, ja muita tärkeitä teemoja ovat ilmastonmuutos ja uudet teknologiat.

Toimintaohjelmaa toimeenpaneavat eri hallinnonalat sekä kansalaisyhteiskunnan toimijat. Toimintaohjelman toimeenpanoa seurataan seurantaryhmässä, ja toimeenpanosta raportoidaan eduskunnalle toimintakauden puolivälissä ja lopussa.

Asiasanat YK, ulko- ja turvallisuuspolitiikka, rauha, nuoret, kriisinhallinta, kehitysyhteistyö, yhdenvertaisuus

ISBN PDF 978-952-281-360-2 ISSN PDF 2737-0844
ISBN painettu 978-952-281-356-5 ISSN painettu 2490-0621

Julkaisun osoite <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-281-360-2>

Youth, Peace and Security: Finland's National Action Plan 2021–2024

Finland's National Action Plan for the implementation of the UN Security Council Resolution on Youth, Peace and Security 2021–2024

Publications of the Ministry for Foreign Affairs 2021:4**Publisher** Ministry for Foreign Affairs of Finland

Language	Finnish	Pages	54
-----------------	---------	--------------	----

Abstract

The UN Security Council Resolution 2250 Youth, Peace and Security, adopted in 2015, and the subsequent Resolutions 2419 (2018) and 2535 (2020) recognise the positive and active role of youth in preventing and resolving conflicts, building peace, and preventing violent extremism. Member States must take the needs and perspectives of youth into consideration and encourage young people to take part in decision-making and all stages of peace processes.

Finland has prepared its first National Action Plan on the implementation of the UN Security Council Resolution on Youth, Peace and Security in collaboration with active youth and representatives of youth organisations, central government, research institutes and civil society. The Action Plan specifies five priorities: participation; prevention; partnerships; protection; and disarmament, demobilisation and reintegration. The goals and actions apply to Finland's actions both at home and globally. The Action Plan's cross-cutting theme is intersectionality, while other important themes are climate change and new technologies.

The Action Plan will be implemented by different branches of government and civil society representatives. The implementation of the Action Plan will be followed by a monitoring group, which will submit a mid-term report and a final report to Parliament.

Keywords UN, foreign and security policy, peace, youth, crisis management, development cooperation, non-discrimination

ISBN PDF	978-952-281-360-2	ISSN PDF	2737-0844
ISBN printed	978-952-281-356-5	ISSN printed	2490-0621

URN address <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-281-360-2>

Innehåll

Förord	8
1 Inledning	10
1.1 Unga, fred och säkerhet.....	10
1.2 Genomförandet av resolutionen i världen	13
1.3 Unga, fred och säkerhet i Finland	18
1.4 En värld i förändring: klimatförändringen och ny teknik.....	19
1.5 Mot den nationella 2250-handlingsplanen	22
2 Handlingsplanens fokusområden och mål	24
2.1 Fokusområde 1: Deltagande.....	27
2.2 Fokusområde 2: Förebyggande.....	32
2.3 Fokusområde 3: Partnerskap.....	40
2.4 Fokusområde 4: Skydd	44
2.5 Fokusområde 5: Avväpning, återvändande och återintegrering i samhället	50
3 Genomförande och uppföljning av handlingsplanen	53
4 Förkortningar	54

FÖRORD

Var fjärde ung person i världen, sammanlagt cirka 600 miljoner människor, bor i bräckliga länder som drabbats av eller återhämtar sig från en konflikt. Trots sin aktivitet lämnas unga ofta utanför det officiella beslutsfattandet och fredsprocesserna. Unga betraktas ofta som offer eller säkerhetsrisker i stället för positiva resurser för att uppnå och upprätthålla hållbar fred. Den nationella säkerhetssituationen i olika länder varierar och varje stat har sina egna utmaningar. Oavsett landskontext har unga mycket att ge när det gäller att bygga upp och upprätthålla stabila samhällen i hela världen.

I december 2015 antog Förenta nationernas (FN) säkerhetsråd sin första resolution om unga, fred och säkerhet (resolution 2250). I resolutionen erkänns ungas positiva och aktiva roll inom området för fred och säkerhet. Resolutionen grundar sig på ungdoms- och frivilligorganisationernas ansträngningar för att öka kunskapen om ungas roll när det gäller temat fred och säkerhet samt kraven på att skapa en internationell referensram inom området. Enligt resolution 2250 samt resolutionerna 2419 och 2535 som antogs 2018 respektive 2020 uppmanas medlemsstaterna att ta hänsyn till de ungas behov och perspektiv samt att inkludera dem i alla skeden av fredsprocessen.

Många unga upplever att deras arbete inte tas på allvar. Unga misstror ofta både regeringen och strukturerna. Unga deltar aktivt och innovativt på gräsrotsnivå. Effekterna av detta deltagande på konfliktförebyggandet och fredsbyggandet bör tas till vara effektivare. I många länder finns exempel på hur unga genom demonstrationer och politisk aktivitet har spelat en stor roll för att åstadkomma förändring i samhället. Det är även viktigt att göra det möjligt för unga att delta i det demokratiska beslutsfattandet. Möjligheterna att delta påverkas av en strukturell ojämlikhet som kan bero på till exempel kön, funktionsnedsättning, samhällsklass, ursprung eller sexuell läggning. I flera länder förknippas även beslutsfattande i högre grad med en åldersrelaterad auktoritet än med kunskaper. Man bör respektera alla ungas rätt att delta och erbjuda unga omfattande möjligheter att delta.¹

1 Report of the Secretary-General, Youth, peace and security, 2020.

Konfliktförebyggande, fredsmedling och fredsbygge är långsiktiga prioriteringar inom den finska utrikespolitiken som kommer att stärkas ytterligare. Hållbar fred främjas på många sätt, bland annat genom att stödja gräsrotsaktörerna, främja dialogprocesserna och stärka den internationella fredsmedlingen. För att lösa konflikter måste man ingripa i de politiska, ekonomiska och sociala problem som ligger bakom konflikterna. Finland främjar hållbar fred även tillsammans med frivilligorganisationerna och inom det multilaterala samarbetet på internationella forum. Inom fredsmedlingen i Finland fokuserar man i synnerhet på att öka kvinnors och ungas delaktighet, känsla av ägarskap och aktiva roll inom fredsprocesserna. Finland deltar aktivt i EU, FN och dess specialorganisationer samt övriga internationella organisationer för att stärka de ungas roll och rättigheter.

Som föregångare inom temat unga, fred och säkerhet har Finland möjlighet att föregå med gott exempel vid genomförandet av resolutionen. Finland har ett starkt engagemang för att främja målen i resolutionen och har som första land meddelat att man ämnar utarbeta en nationell handlingsplan. Utarbetandet av handlingsplanen har skrivits in i regeringsprogrammet 2019. Den aktuella handlingsplanen för 2021–2024 är avsedd att vara en färdplan för genomförandet så att vi kan uppnå och upprätthålla en hållbar fred i vårt eget land och i världen. Handlingsplanen är ett resultat av samarbetet mellan aktiva ungdomar och ungdomsorganisationer, statsförvaltningen, forskningsinstitut och det civila samhället. Samarbetet inom 2250-nätverket som består av finländska ungdomsaktörer har haft en central roll för att säkerställa de ungas känsla av ägarskap även vid utarbetandet av denna handlingsplan.

Även om Finland inte är ett konfliktland finns också här ett behov av att arbeta för fredsbyggande och konfliktförebyggande. Säkerhet och konfliktförebyggande ska ses som övergripande begrepp för att bygga upp ett stabilt samhälle, öka medborgarnas välfärd och stärka delaktigheten. Även Finland påverkas av globala utmaningar, såsom klimatförändringen, pandemier, terrorism, våldsbejakande extremism, disinformation och hatretorik samt migration. Dessutom äventyras ungas välfärd i Finland av våld och mobbning bland unga, diskriminering och psykiska problem. Problemen kumuleras i allt högre grad hos den minoritet som mår dåligt. Unga har betydande och högklassig kompetens och expertis inom dessa områden. Det är inte möjligt att uppnå hållbara lösningar och hållbar fred om inte hela samhället, även de unga, medverkar till dem.

1 Inledning

1.1 Unga, fred och säkerhet

Redan innan resolutionen antogs hade ungdoms- och frivilligorganisationerna lyft fram de ungas potential inom temat fred och säkerhet, till exempel när det gäller att främja hållbar fred och bekämpa våldsbejakande extremism. Det hade även yrkats på en internationell referensram inom området. Även det civila samhället i Finland hade en mycket aktiv roll under det inledande skedet av resolutionen. Finlands FN-förbund, Finlands Scouter och ungdomssektorns takorganisation i Finland Allians överlämnade 2011 ett initiativ om behovet av en resolution till FN:s dåvarande generalsekreterare Ban Ki-Moon. I initiativet betonades de ungas rätt att delta i beslutsfattandet och fredsarbetet.

Ansträngningarna bar slutligen frukt då FN:s säkerhetsråd i december 2015 enhälligt antog resolution 2250 Unga, fred och säkerhet. Det är fråga om en betydande milstolpe och den första tematiska resolutionen som handlar uttryckligen om unga, fred och säkerhet. I resolutionen erkänns de ungas positiva roll i konflikter och fredsbyggandet efter konflikter. I resolution 2250 och de efterföljande, enhälligt antagna resolutionerna 2419 och 2535 från 2018 respektive 2020 betraktas unga som viktiga samarbetspartner inom konfliktförebyggandet, det globala arbetet för att bygga upp fred och förebyggandet av våldsbejakande extremism. I resolution 2250 identifieras fem fokusområden för verksamheten: deltagande, förebyggande, partnerskap, skydd samt avvärjning, återvändande och återintegrering i samhället.²

2 I handlingsplanen översätts DDR-åtgärderna (Disarmament, Demobilization, Reintegration) avvärjning, återvändande och återintegrering i samhället. Bland åtgärderna beaktas på nationell nivå även återvändandet från extremistiska rörelser, ungdomsfängelse eller fängelse och anpassningen efter dessa samt återanpassningen från en marginaliserad ställning.

Hur definieras unga?

Definitionen av unga varierar i olika länder och internationella organisationer. Enligt den finska ungdomslagen betraktas alla under 29 år som unga, medan endast personer i åldern 18–29 år definieras som unga enligt resolution 2250. I Finlands nationella 2250-handlingsplan definieras alla i åldern 15–29 år som unga. Definitionen grundar sig på en rapport som utarbetades av ungdomssektorns takorganisation i Finland Allians på uppdrag av utrikesministeriet 2019 och på Ungdomsbarometern, som publiceras i Finland varje år. Ungdomsåren betraktas ofta som ett slags övergångsskede mellan barndomen och vuxenlivet. Det är ett skede som består av olika etapper under vilka man blir självständig eller vuxen. Övergångsskedet löper dock inte alltid som förväntat, eftersom till exempel konflikter, kriser och stora förändringar kan leda till att den unga blir vuxen i förtid eller förhindra att den unga blir självständig.

Unga är inte någon enhetlig social kategori. Gemensamma nämnare är främst åldern och de allmänna upplevelser som förknippas med den. Som social grupp är unga en heterogen grupp som definieras av många andra faktorer. Vid beredningen av handlingsplanen har man beaktat mångfalden bland unga, eftersom det krävs att olika unga deltar för att deltagandet ska bli meningsfullt. För att främja likabehandlingen av unga är intersektionalitet ett genomgående tema i handlingsplanen. Med hjälp av begreppet kan man synliggöra den normsamverkan som påverkar individen och normernas ömsesidiga förhållande.

Källa: Allians rf: Uppfattningar om och erfarenheter av fred och säkerhet bland finländska unga och unga som bor i Finland. 2019.

I resolution 2250 uppmuntras medlemsländerna att öka deltagandet bland unga i beslutsfattandet på alla nivåer för att förebygga och lösa konflikter. Man uppmuntras även att inkludera unga i fredsförhandlingar och fredsavtal samt att garantera skydd för civila, i synnerhet unga, och deras mänskliga rättigheter i samband med väpnade konflikter. Resolutionen uppmanar till att erbjuda unga högklassig utbildning för att upprätthålla freden samt att främja en fredlig, jämlik och icke-diskriminerande dialog mellan olika kulturer och religioner. Det gäller att skapa en miljö för de unga där de kan främja den sociala sammanhållningen och få stöd för arbetet med att förebygga våld.

Bild 1. Finlands ungdomsrepresentant i FN, Milja Suihko, deltog 2017 i ett 2250-evenemang på ministernivå arrangerat av Jordanien. Den andra ungdomsrepresentanten i panelen var Hajer Sharief från Libanon, och därtill talade även FN:s generalsekreterare Guterres samt Jordaniens och Norges utrikesministrar. Bild: Henri Salonen.

Medlemsländerna ombeds även skapa och stärka sådana partnerskap som främjar freden, utvecklingen och jämlikheten samt involvera unga i fredsbyggandet och planeringen av det. I resolutionen framhävs de lokala aktörernas roll när det gäller att motarbeta våldsbejakande extremistiska rörelser och stärka samhörigheten. I resolutionen krävs det även att medlemsländerna beaktar de ungas behov vid avvapning, återvändande och återintegrering bland annat genom att satsa på de ungas sysselsättning, stärka deras kapacitet³ och stödja ungdomsledda och fredsbyggande organisationer.

Finlands utrikes- och säkerhetspolitik utgår från de mänskliga rättigheterna. Handlingsplanen grundar sig på de mänskliga rättigheterna samt på de breda begreppen fred och säkerhet. När man diskuterar fred och säkerhet beaktar man utöver konflikter och officiella fredsprocesser även de mångsidiga åtgärder som främjar stabiliteten och välfärden i samhället. Ungas deltagande i fredsprocesserna kan innehålla verksamhet på många olika

³ Med kapacitet avses de ungas möjligheter och färdigheter, som kan främjas exempelvis genom jämlik utbildning. För att främja de ungas meningsfulla deltagande måste kapaciteten identifieras och utvecklas.

nivåer för att förebygga konflikter och främja hållbar fred. Verksamheten på olika nivåer kan vara till exempel sådant innovativt fredsarbete som de unga själva tar initiativ till eller ledd verksamhet som ordnas för de unga av staten i fredsfrämjande syfte. Exempel på faktorer som bidrar till att förebygga konflikter och främja stabiliteten i samhället är tillgång till jämlik utbildning, ekonomisk stabilitet och psykisk och fysisk välfärd. De unga aktörerna ska garanteras yttrandefrihet och verksamhetsfrihet och skyddas mot trakasserier och våld.

Finland är en föregångare på temat unga, fred och säkerhet.⁴ Finland var det första landet att meddela att man ämnar utarbeta en 2250-handlingsplan. Finlands handlingsplan och den inklusiva processen bakom den kan användas som exempel när andra ska ta fram en handlingsplan på ett inkluderande sätt tillsammans med ungdomsorganisationerna. Finland har ett aktivt 2250-nätverk som består av finländska ungdomsaktörer. Genomförandet av agendan unga, fred och säkerhet har beaktats till exempel i den utrikes- och säkerhetspolitiska redogörelsen från 2020, Finlands Afrika-strategi och i verksamheten för kvinnor, fred och säkerhet (1325).

1.2 Genomförandet av resolutionen i världen

Flera regionala organisationer har införlivat 2250-agendan i sin verksamhet. De viktigaste aktörerna för genomförandet av resolutionen och den nationella handlingsplanen i Finland är FN, Europeiska unionen, Europarådet och Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa OSSE. Dessa aktörer är även Finlands centrala påverkningskanaler för att främja genomförandet.

Efter att resolutionen antogs har temat unga, fred och säkerhet blivit en etablerad del av FN:s säkerhetsråds tematiska agenda. Till exempel i Afghanistan och Syrien har man i allt högre grad beaktat perspektivet Unga, fred och säkerhet. Även i diskussionen om klimatförändringen och säkerheten hänvisas ofta till de ungas deltagande. I FN:s ungdomsstrategi som antogs 2018 framhävs de ungas deltagande bland annat i frågor om utveckling, fred och säkerhet. De ungas ställning har även beaktats i vissa politiska insatser och en del fredsbevarande insatser. Ett exempel är den ungdomsrådgivare som arbetar i Somalia (UNSOM). FN:s fredsbyggande kommission (Peacebuilding Commission, PBC) offentliggjorde i februari 2021 sin strategiska handlingsplan Unga, fred och säkerhet. PBC har även

4 Temat unga, fred och säkerhet och 2250-agendan syftar på FN:s säkerhetsråds resolutioner 2250 (2015), 2419 (2018) och 2535 (2020). I vardagsspråket avses ofta med resolution 2250 hela agendan.

ordnat tillfällen för unga fredsbyggare att presentera sitt arbete och sina rekommendationer i samband med PBC:s landspecifika möten och tematiska diskussioner.

FN:s organisationer och program arbetar på ett mångsidigt sätt för att främja temat unga, fred och säkerhet. För samordningen av temat ansvarar FN:s stödkontor för fredsbyggande PBSO⁵, FN:s befolkningsfond UNFPA samt det sekretariat som inrättats av dem och som har inriktat sig på unga, fred och säkerhet inom humanitärt bistånd, utveckling och fredsbyggande. Även FN:s utvecklingsprogram UNDP arbetar aktivt för att öka de ungas deltagande i frågor som gäller fred och säkerhet. Vid FN:s generalsekreterares kontor har man inrättat en tjänst som FN:s generalsekreterares särskilda sändebud för ungdomsfrågor, som för närvarande innehas av Jayathma Wickramanayake. Sändebudet för ungdomsfrågor har till uppgift att främja ungas egenmakt och meningsfulla deltagande. Till ungdomssändebudets kontor hör även ett sekretariat som samordnar FN:s strategi Youth 2030. Strategin fungerar som referensram för hela FN inom arbetet bland unga i anslutning till fred och säkerhet, mänskliga rättigheter och utvecklingssamarbete. Studien "The Missing Peace" som har en central roll för FN:s 2250-arbete bildar en grund för den globala 2250-agendan och innehåller rekommendationer om genomförandet av resolutionen. Även de regionala organisationerna bidrar aktivt till att främja 2250-temat. FN har även i samarbete med Afrikanska unionen ökat ungas delaktighet i de lokala fredsprocesserna i Somalia och i övriga delar av Afrikas horn.

Europeiska unionens betydelse för 2250-arbetet har ökat under de senaste åren. År 2018 godkände unionen rådets resolutioner på temat⁶. EU offentliggjorde även en ungdomsstrategi 2018 och mål för åren 2019–2027. De betonar ungas betydelse inom alla delområden. Europeiska kommissionens solidaritetskår stöder de ungas deltagande i samhället och biståndsarbetet i och utanför Europa till exempel genom att stödja ungas deltagande i olika projekt som stärker de lokala samhällena. EU strävar efter att göra agendan unga, fred och säkerhet till ett naturligt inslag i sina institutioner och medlemsländer genom att öka finansieringen, möjligheterna för unga att delta och programmen för unga.⁷ På EU-nivå inrättas för närvarande en gemensam koalition för det civila samhället och medlemsländerna för att främja agendan Unga, fred och säkerhet.

5 FN:s stödkontor för fredsbyggande PBSO har sedan januari 2019 varit en del av FN:s avdelning för politiska ärenden (DPPA).

6 Council conclusions on the role of young people in building a secure, cohesive and harmonious society in Europe (2018/C 195/05)

7 UNOY Peacebuilders (2019), Mapping the progress of Youth, Peace and Security in the EU. The Hague.

Det första internationella symposiet om ungas positiva roll i fredsprocesser

Inom ramen för genomförandet av resolutionerna och främjandet av 2250-temat ordnades i Helsingfors i mars 2019 det första internationella symposiet om ungas positiva roll i fredsprocesser (First International Symposium on Youth Participation in Peace Processes). Symposiet som ordnades av FN, Finland, Colombia och Qatar samlade cirka hundra sakkunniga inom fredsmedling, fredsmedlare, forskare och påverkare för att dela erfarenheter med varandra och stärka sina nätverk. I fokus stod de ungas erfarenheter av frågor om fred och säkerhet. Ungefär hälften av deltagarna var unga från konfliktområden med egenhändiga erfarenheter av fredsprocesser. I och med Helsingfors ungdomssymposium inleddes en process avsedd att främja genomförandet av resolution 2250 och de efterföljande resolutionerna på det internationella, regionala och lokala planet. År 2022 hölls en fortsättningskonferens på hög nivå i Qatar.

Bild 2. Det första internationella symposiet om ungas positiva roll i fredsprocesser, den 5–6 mars 2019. Bild: Nikke Puskala.

Det internationella samarbetet

De nationella handlingsplanerna skapar möjligheter att samarbeta med andra länder. Finland har delat med sig av sina erfarenheter av och bästa praxis om utarbetandet av handlingsplanen till exempel i Nigeria. Unga, fred och säkerhet är ett centralt tema i samarbetet mellan Finland och Nigeria. Våren 2020 ordnades en lyckad videokonferens mellan 2250-nätverket i Finland och de nigerianska aktörerna för att dela erfarenheter. Även bland annat CMI har varit en aktiv aktör inom sektorn unga, fred och säkerhet i nordöstra Nigeria och i trakterna kring Tchadsjön (Lake Chad Basin, LCB, inklusive Niger, Kamerun och Tchad). De finländska och nigerianska nationella handlingsplanerna på temat 2250 erbjuder utmärkta möjligheter för att fortsätta samarbetet kring 2250-temat.

Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa OSSE lyfter fram de ungas betydelse i frågor som gäller fred och säkerhet. Verksamheten har beförästs bland annat genom ministerrådets deklamationer⁸. Engagemanget i konsensusorganisationen har dock varit svagt och Finland har tillsammans med de övriga nordiska länderna önskat aktivare insatser på samma nivå som FN-åtagandena. Försök att öka ungas deltagande har gjorts inom initiativet "Perspectives 20–30 Youth Online Academy", där unga tillsammans med OSSE funderar på nya sätt att hantera säkerhetsutmaningar. OSSE har även flera projekt i sydöstra och östra Europa samt Mellersta Asien inom vilka man försöker etablera ungdomsperspektivet.⁹ Därtill har OSSE:s ordförande ett särskilt sändebud för unga och säkerhet och en inofficiell vänggrupp för unga och säkerhet där även Finland medverkar aktivt.

Att utveckla ungdomspolitiken är ett centralt mål även inom Europarådet. Europarådets ungdomsavdelning har till uppgift att utarbeta riktlinjer, program och finansieringsplaner för att utveckla ungdomspolitiken. Ungdomsavdelningen stöder även genom finansiering och utbildning sådana aktiviteter för unga som ökar delaktigheten och kunskapen.¹⁰ Europarådet har en ny ungdomsstrategi från 2020 som prioriterar samlevnad, fred och inklusion i olika samhällen.

8 Declaration on Youth and Security (2015) & Declaration on the Role of Youth in Contributing to Peace and Security Efforts (2018).

9 Organization for Security and Co-operation in Europe, Youth.

10 Council of Europe, Youth.

Även i Nato har man beaktat de ungas insats när det gäller säkerhetsfrågor. I november 2020 ordnade generalsekreterare Stoltenberg och säkerhetskonferensen i München för första gången toppmötet Nato 2030 Youth Summit, som samlade medborgare från Nato-länderna i åldern 18–35 år för att diskutera hur Nato kan stärka sin politiska och militära roll och anta ett globalare perspektiv. Våren 2021 konsulterade generalsekreteraren gruppen Young Leaders som består av unga sakkunniga vid utarbetandet av sina rekommendationer om att stärka försvarsalliansens politiska roll. Gruppen rekommenderade delaktighet och utbildning för unga bland annat i Balkan, Östeuropa och Kaukasien samt inom samarbetet med internationella organisationer, såsom Afrikanska unionen.

Av de internationella frivilligorganisationerna främjas temat Unga, fred och säkerhet i synnerhet av United Network of Young Peacebuilders (UNOY), Search for Common Ground (SfCG) och Global Coalition on Youth, Peace and Security (GCYPS). Av de regionala aktörerna har Afrikanska unionen gjort 2250-agendan till en central del av sin verksamhet. I augusti 2020 offentliggjorde AU en 2250-åtgärdsplan som omspanner tio år och en 2250-referensram för den afrikanska kontinenten. AU utsåg redan 2018 en ungdomsrepresentant, som har arbetat för 2250-agendan i Afrika med hjälp av flera konkreta initiativ och åtgärder.¹¹

Säkerhetsrådets resolution är bindande för alla medlemsländer. De enskilda medlemsländerna ansvarar var för sig för hur de främjar genomförandet av resolutionen. Förutom Finland har åtminstone Colombia, Gambia, Nigeria och Filippinerna meddelat att de ämnar utarbeta en nationell handlingsplan. Nationella koalitioner för unga, fred och säkerhet har förutom i Finland även grundats i till exempel Kamerun, Jordanien, Nigeria och Sri Lanka. Koalitionerna leds i regel av unga och stöds av staterna. Många initiativ har tagits för att främja ungas delaktighet på olika håll i världen. Även om medlemsländerna ännu saknar handlingsplaner, arbetar många länder redan nu på att förbättra ungas ställning enligt målen i resolutionen. Till exempel i Colombia har unga deltagit i fredsprocessen efter att resolutionen antogs. På Filippinerna har unga kvinnor ordnat dialoger mellan olika religioner i konfliktdrabbade samhällen.¹²

11 I Afrika är de ungas andel av befolkningen särskilt stor och majoriteten av den unga befolkningen i världen bor på den afrikanska kontinenten. (Office of the Special Adviser on Africa, Youth Empowerment.)

12 Report of the Secretary-General, Youth, peace and security, 2020.

1.3 Unga, fred och säkerhet i Finland

Konfliktförebyggande, fredsmedling och fredsbygge är långsiktiga prioriteringar inom den finska utrikespolitiken. Finland betonar ett inklusivt perspektiv i fredsprocesserna och lyfter fram betydelsen av kvinnors och ungas känsla av ägarskap, delaktighet och aktiva roll i fredsprocesserna. Finland har stött unga fredsmedlares kapacitet till exempel i Myanmar genom UNFPA:s projekt¹³. Utrikesministeriet har även under flera års tid finansierat de finländska frivilligorganisationernas arbete i konflikt- och återuppbyggnadssituationer i enlighet med resolution 2250. På så sätt har man stärkt de ungas deltagande, återvändande och skydd samt förebyggandet av konflikter.

Även de finländska frivilligorganisationerna arbetar på bred front för att främja genomförandet av resolution 2250. Till exempel inom programarbetet för Kyrkans utlandshjälp och religiösa och traditionella aktörers fredsnätverk samarbetar man intensivt för att främja 2250-målen tillsammans med lokala och regionala ungdomsaktörer.

Finland arbetar aktivt för genomförandet av FN:s säkerhetsråds resolution 1325 Kvinnor, fred och säkerhet på det nationella och internationella planet. Den tredje handlingsplanen omfattar åren 2018–2021. Den innehåller mål och åtgärder inom alla delområden för agenda 1325: fredsprocesser, konfliktförebyggande och fredsbygge, säkerhetssektorn och krishantering samt skydd av kvinnor och flickor och tillgodoseende av deras rättigheter i kriser. Det är viktigt att hitta synergier mellan agendan Kvinnor, fred och säkerhet och agendan Unga, fred och säkerhet. Som exempel kan nämnas unga kvinnor samt mentorship och diskussioner mellan olika generationer.

Finland har en stark rättslig grund och god praxis för att inkludera unga. Bestämmelser om rätten att delta finns i Finlands grundlag och rätten för personer under 18 år att delta och påverka fastställs även i FN:s barnkonvention. Finland har specialkunskap om att stärka ungas möjligheter att delta: bestämmelser om elevkårsverksamheten finns i gymnasielagen sedan 1983 och bestämmelser om ungdomsfullmäktige i kommunallagen sedan 2015. Dessutom infördes bestämmelser om ungas deltagande, påverkan och hörande i frågor som gäller ungdomsarbete och ungdomspolitik på riksnivå i ungdomslagen 2016.

Att öka ungas samhälleliga deltagande i Finland är ett centralt fokusområde i det nationella demokratiprogrammet och den nationella barnstrategin och ett viktigt tema i det riksomfattande programmet för ungdomsarbete och ungdomspolitik (RUNGPO

13 Building the Next Generation of Mediators in Myanmar to Support the Implementation of Peace Agreements and Political Dialogue.

2020–2023)¹⁴. Viktigt är att stärka de ungas kompetenskapital genom demokrati- och människorättsfostran i skolor och läroanstalter. I programmet för ungdomsarbete och ungdomspolitik betonas även jämlika möjligheter att påverka. Finland har haft ett ungdomsdelegatprogram i FN:s regi sedan 1997, och en klimatdelegat har utsetts sedan 2011.

1.4 En värld i förändring: klimatförändringen och ny teknik

Covid-19-pandemins konsekvenser för unga, fred och säkerhet

På det globala planet har Covid-19-pandemin orsakat särskilt allvarliga konsekvenser i konfliktdrabbade länder. Pandemin har försvårat det humanitära biståndet, fredsinsatserna och fredsprocesserna i allmänhet. Statsledarna kan även utnyttja undantagsförhållandena för att inskränka på de mänskliga rättigheterna och grundläggande fri- och rättigheterna eller driva på krigshandlingarna i andra stater. Pandemin har ökat ojämlikheten, eftersom den har påverkat de mest utsatta grupperna i samhället mest. Familjevåldet och våldet mot kvinnor har ökat avsevärt och isoleringen har ökat känslan av ensamhet. Ungdomsarbetslösheten har ökat och många unga har inte kunnat gå i skolan. Även i Finland har pandemin ökat ojämlikheten och försämrat de ungas tillträde till social- och hälsovårdstjänster. På grund av pandemin har de psykiska störningarna hos unga, familjevåldet och ensamheten ökat. De negativa konsekvenserna av krisen har kumulerats hos de mest sårbara unga, och situationen till exempel för de ungdomar som genomgår en asyl- eller familjeåterföreningsprocess är oroväckande. Även regnbågsungas psykiska välbefinnande har försämrats. På grund av distansstudierna hamnar unga i en ojämlik ställning, eftersom de ungas stödnätverk varierar stort. Trots utmaningarna har ungdomsorganisationerna innovativt utvecklat verksamheten och överfört den till webben. Till exempel Tik Tok och Instagram har använts aktivt i ungdomsorganisationernas kampanjer.

Källor: International Crisis Group: COVID-19 and Conflict: Seven Trends to Watch Resilient Realities: Global State of Youth Civil Society Report

14 Riksomfattande program för ungdomsarbete och ungdomspolitik (RUNGPO 2020–2023)

Efter att resolution 2250 antogs har omvärlden förändrats både i Finland och globalt. Klimatförändringen uppfattas äntligen, delvis tack vare unga påverkare, som ett av de största globala hoten. Dessa förändringar och utvecklingsförlopp har även beaktats i Finlands nationella handlingsplan. Tack vare ny teknik och internet har det varit möjligt att skapa nya plattformar och metoder för att främja fred och säkerhet. Dessa erbjuder innovativa och nya möjligheter för att öka deltagandet och stärka ungas kapacitet. Finland strävar efter att inom sitt 2250-arbete identifiera de möjligheter och risker som den nya tekniken medför. Även coronaviruspandemin har haft betydande konsekvenser för ungas hälsa, utbildning, ojämlikhet och möjligheter att delta. Det är svårt att bedöma konsekvensernas slutliga omfattning och allvarlighetsgrad på lång sikt. De ska dock beaktas genomgående i genomförandet av handlingsplanen.

De åtskilliga konsekvenserna av klimatförändringen, såsom tvångsflyttning och arbetslöshet, är vanliga bakgrundsfaktorer till konflikter. Klimatuppvärmningen påverkar redan nu i allt högre grad människornas livsmiljöer, näringar och välfärd. Klimatförändringen och den minskade biodiversiteten är de största hoten, eftersom de försämrar till exempel livsmedelstryggheten genom att försvåra jordbruket och minska fiskbestånden. Bristen på naturresurser och sämre livsmedelstrygghet är även vanliga bakgrundsfaktorer till konflikter. Den minskade biodiversiteten och förstörelsen av naturmiljöer ökar avsevärt risken för spridningen av virus som härstammar från djur och nya epidemier som COVID-19. 2250-agendan har därför nära samband med verksamheten mot klimatförändringen och målen om hållbar utveckling enligt Agenda 2030. Unga spelar en betydande roll för att åstadkomma stora klimatrörelser och bekämpa klimatförändringen. Vid sidan om aktivismen bör de unga dock ha tillträde till det officiella beslutsfattandet om klimatåtgärder. Det är vanligt att unga upplever klimatångest och därför är det viktigt att kanalisera de ungas kunskap till sådan verksamhet som bidrar till att bekämpa klimatförändringen.

Ett annat betydande tema som gäller i synnerhet unga är ny teknik och sociala medier. Den tekniska utvecklingen har revolutionerat tillgången till information och avsevärt sänkt tröskeln för att delta. Unga är alltmer medvetna om sina egna rättigheter och om människorättskränkningar både i sitt eget land och ute i världen. Internet och sociala medier är för de unga en viktig kanal för att utöva inflytande i samhället. De ungas kreativa sätt att använda sociala medier bör betraktas som beaktansvärd samhällelig verksamhet. Digitala plattformar och sociala medier används ofta även inom fredsarbetet som ett verktyg för att skapa nätverk och nya forum för diskussion. Dessa kanaler kan med fördel utnyttjas för att möjliggöra och uppmuntra till deltagande bland unga.

Bild 3. Gymnasiestudier. Bild: Elina Manninen/Kuvatoimisto Keksi/Finland Promotion Board.

Det inklusiva perspektivet inom beslutsfattandet och fredsprocesserna kan enkelt utvecklas på sociala medier, men deltagandet får inte bli för ytligt. När det gäller att garantera jämlika möjligheter att delta är det viktigt att beakta de utmaningar som beror på utbildningsnivå, fattigdom och tillgång till teknik i synnerhet bland unga i bräckliga länder. Trakasserier, diskriminering och hatretorik på webben är ett stort problem med tanke på demokratin och deltagandet. De påverkar i synnerhet kvinnor och flickor och sådana personer som har en sårbar ställning och befinner sig i en utsatt situation. Det gäller att fästa särskild uppmärksamhet vid inklusiviteten även i miljön på webben. Staterna ska satsa på att eliminera hatretorik och trakasserier för att alla ska kunna uttrycka sig i en trygg miljö även på digitala plattformar och för att säkerställa var och ens rätt att delta på webben. På det internationella planet är det viktigt med tanke på tryggheten av rätten att delta att så många som möjligt har tillgång till ett öppet, tillförlitligt och fungerande internet. Man bör även beakta likabehandlingsfrågorna i ett tidigt skede när man utvecklar nya tekniker. Den internationella regleringen av digitala plattformar och nya tekniker är fortfarande bristfällig.

1.5 Mot den nationella 2250-handlingsplanen

Finland meddelade 2018 att man ämnar bereda en handlingsplan för att genomföra FN:s säkerhetsråds resolution Unga, fred och säkerhet. Även i regeringsprogrammet "Ett inkluderande och kunnigt Finland – ett socialt, ekonomiskt och ekologiskt hållbart samhälle" från 2019 anges det att en handlingsplan ska utarbetas:

"Finland fortsätter med stödet till åtgärder enligt temat Unga, fred och säkerhet och ska utarbeta ett nationellt åtgärdsprogram om genomförande av resolution 2250".

Beredningen av handlingsplanen inleddes med konsultationer med finländska unga om deras synpunkter på fred och säkerhet. Rapporten¹⁵ om konsultationerna utarbetades av ungdomssektorns takorganisation i Finland Allians på uppdrag av utrikesministeriet och publicerades våren 2019. I samband med konsultationerna hördes över 300 unga på olika håll i Finland. Konsultationerna och fredsenkäten genomfördes av närmare 20 aktörer i ungdomsbranschen. Rapporten har utnyttjats som bakgrundsmaterial vid utarbetandet av handlingsplanen. Även den egentliga handlingsplanen har utarbetats med betoning på ungas känsla av ägarskap samt i nära samarbete med 2250-nätverket som består av aktörer i ungdomsbranschen. Även aktörer inom statsförvaltningen, forskningsinstitut och representanter för det civila samhället har deltagit i utarbetandet.

Finlands första nationella handlingsplan omspannar åren 2021–2024. Handlingsplanen ska fungera som en färdplan för det nationella 2250-arbetet och den ställer upp konkreta mål och åtgärder för ett främja 2250-agendan. Centralt i genomförandet av programmet är den bedömning och uppföljning som handhas av en uppföljningsgrupp som utsetts för uppgiften och som består av representanter för ministerier, forskningsinstitut, ungdomsorganisationer och det övriga civila samhället. Vid genomförandet och uppföljningen av handlingsplanen är det även viktigt att göra det möjligt att delta för de ungdomar som inte hör till någon organisation.

¹⁵ Allians rf: Uppfattningar om och erfarenheter av fred och säkerhet bland finländska unga och unga som bor i Finland. 2019.

Bild 4. Internationell sommarkurs för miljömedling på Östra Finlands universitets campus i Joensuu i augusti 2018. Bild: Varpu Heiskanen.

Utgångspunkter för ungdomsarbetet i allmänhet och främjandet av resolution 2250 är bland annat ungdomslagen, det riksomfattande programmet för ungdomsarbete och ungdomspolitik (RUNGPO) 2020–2023, den utrikes- och säkerhetspolitiska redogörelsen 2020 samt det nationella demokratiprogrammet 2025. Andra utgångspunkter är det nationella åtgärdsprogrammet för förebyggande av våldsbejakande radikaliserings och extremism 2019, handlingsprogrammet Betydelsefull i Finland för förebyggande av hatretorik och rasism samt främjande av delaktighet i samhället samt det åtgärdsprogram mot rasism och för goda befolkningsrelationer som utarbetas för närvarande.

Handlingsplanen fokuserar på ungas deltagande i konfliktlösning och fredsprocesser på både det nationella och det internationella planet. Handlingsplanens mål varierar således något beroende på om det är fråga om Finland eller den internationella arenan, där fokus ligger särskilt på konfliktdrabbade länder och länder som återhämtar sig från en konflikt. Eftersom utmaningarna på de olika planen varierar något måste man även bland målen beakta behovet av olika åtgärder. På det nationella planet är de huvudsakliga målen att utvidga de ungas möjligheter att delta samt att öka ungas säkerhet och välfärd. I konfliktländer är det centrala i sin tur att de unga kan delta i fredsprocesserna och fredsbyggandet samt att möjliggöra ett bra liv.

2 Handlingsplanens fokusområden och mål

Syftet är att Finlands första nationella 2250-handlingsplan ska vara ett verktyg och en färdplan för genomförandet av resolutionen. Handlingsplanens fokusområden motsvarar de fem pelarna för verksamheten enligt resolution 2250: deltagande, förebyggande, partnerskap, skydd samt avvärjning, återvändande och återintegrering i samhället. Ett genomgående tema är intersektionalitet som beaktas i målen och åtgärderna. I det här kapitlet presenteras målen, åtgärderna och de aktörer som ansvarar för att genomföra åtgärderna. Målen har ordnats in under handlingsplanens fokusområden och de konkretiseras med hjälp av åtgärder. Åtgärderna genomförs delvis även inom ramen för andra nationella handlingsprogram och projekt. Handlingsplanen har beretts i samarbete med många aktörer. Strävan har varit att säkerställa att målen och åtgärderna består av sådana insatser som av Finlands regering, det civila samhället, i synnerhet ungdomsorganisationerna, de unga och forskningsinstituten upplevts effektiva och fungerande när det gäller att främja ungas allmänna delaktighet i frågor som gäller fred och säkerhet.

Genomgående tema: intersektionalitet

I handlingsplanen betonas att alla unga har samma rätt att delta, och målet är att skapa möjligheter för alla att påverka i samhället. I genomförandet av handlingsplanen är det viktigt att beakta effekterna av den befintliga strukturella diskrimineringen och ingripa i dem. Ett genomgående tema i handlingsplanen är det intersektionella perspektivet. Enligt det påverkas individens identitet och maktställning i samhället av många olika faktorer. Dessa samverkande normer bör granskas i förhållande till varandra. Samverkande normer är till exempel kön, samhällsklass, ålder, etnisk bakgrund, funktionsförmåga och sexuell läggning.¹⁶ När man diskuterar fredsprocessernas och det samhälleliga beslutsfattandets inklusivitet är det viktigt att beakta dessa olika faktorer och summan av dem, eftersom de påverkar individens möjligheter att delta i verksamheten i samhället. Det intersektionella perspektivet kan bidra till att förhindra diskriminering på flera grunder, öka jämlikheten för sårbara grupper och fokusera åtgärderna bättre. Man bör även tänka på att unga delvis upplever olika problem på nationell och internationell nivå.

16 Institutet för hälsa och välfärd, ordlista om jämställdhet.

Bild 5. En grupp polioskadade som stöds av Abilis-stiftelsen i Sierra Leone år 2014. Bild: Katja Vis/Abilis bildarkiv.

Intersektionalitet har länge studerats i anslutning till kön, och kön har varit ett tema som beaktats alltmer inom fredsprocesserna sedan resolution 1325 Kvinnor, fred och säkerhet antogs. Även i resolution 2250 beaktas unga kvinnors ställning. Förutom könsperspektivet är det viktigt att studera temat även ur andra perspektiv. Ungas möjligheter att delta inom verksamheten för fred och säkerhet påverkas även av till exempel sexuell läggning, funktionsnedsättning, etnisk bakgrund, religion, utbildningsbakgrund och samhällsställning. Tillsammans påverkar dessa olika dimensioner även sociala privilegier och diskriminering. Enligt handlingsplanen vill man undvika att negativa stereotyper stärks, eftersom de bidrar till att utesluta människor från beslutsfattandet i samhället.

Det politiska deltagandet, aktiviteten och deltagandemöjligheterna för unga av olika kön varierar på det globala planet. Unga kvinnors deltagande i politiken är lågt på det internationella planet, men i Finland är unga kvinnor aktivare inom politiken än unga män. En gemensam nämnare är dock att det fortfarande finns få kvinnor på ledande poster, även i Finland. Unga män löper stor risk att marginaliseras och därför är det viktigt att reagera i tid på avhopp från skolan. Pojkarnas snäva traditionella rollmodeller som uppmuntar till att vara tuff är oskäligen med tanke på pojkarna själva. De bromsar även upp främjandet av jämlikhet och mjukare värden i samhället. Unga kvinnor och flickor upplever ojämlikhet både internationellt och i Finland. I synnerhet sexuellt våld och trakasserier samt hatretorik, även på nätet, utgör hot mot flickornas säkerhet. I Finland är unga män

överrepresenterade i statistiken både som våldsförövare och som våldsoffer¹⁷. I de ungas eget arbete för att främja fred och säkerhet beaktas ofta kön. Arbetet syftar till att aktivt öka jämställdheten mellan män och kvinnor samt kunskapen om sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter och sexuellt våld.

I ungdomen formas den individuella identiteten av influenser från det omgivande samhället. Därför bör unga erbjudas utbildning som stärker jämlikheten och de fredliga tillvägagångssätten. Dessutom måste man nedmontera sådana samhälleliga strukturer som är diskriminerande och utesluter människor från beslutsfattandet. På motsvarande sätt bör man främja en atmosfär som uppmuntrar unga till att delta och skapa strukturer som gör det möjligt för unga att delta. På det globala planet blir en stor del unga utan fredsfostran och saknar även möjlighet att delta i samhällelig verksamhet. Ungdomsarbetslösheten är hög i många länder och befolkningstillväxten och coronaviruspandemin försvårar situationen ytterligare.

Särskilt utsatta både internationellt och nationellt är könsminoriteter och sexuella minoriteter. Etnisk bakgrund och sexuell läggning är faktorer som flerfaldigt ökar otrygghetskänslan och risken för marginalisering bland unga. Etniska och religiösa minoriteter har stora utmaningar när det gäller att kunna delta och påverka på jämlika grunder. I handlingsplanen beaktas även olika uttryck för funktionsnedsättningar och hur de påverkar individens delaktighet. Till exempel utbildningsnivån, det upplevda våldet samt tillgodoseendet av den sexuella och reproduktiva hälsan och rättigheterna varierar stort beroende på funktionsnedsättning. I handlingsplanen strävar man efter att behandla funktionsförmågan som en av många intersektionella faktorer och inte som en separat kategori. Trots att vissa minoriteter upplever mer diskriminering än andra undviker man sådana generaliseringar där en viss grupp eller individ förenklat betraktas som utsatt. Ofta utsätts individen för diskriminering på flera grunder och till exempel har en kvinna som hör till en etnisk minoritet en svagare ställning än en kvinna som hör till majoritetsbefolkningen. Man kan alltså inte göra generaliseringen att till exempel kvinnor och flickor upplever helt samma problem trots normsamverkan.

Det intersektionella perspektivet främjas i handlingsplanen genom att inkludera olika unga och ungdomsorganisationer samt erbjuda dem möjlighet att delta även i uppföljningen och utvärderingen av handlingsplanen. Därtill beaktas i fokusområdena och målen genomgående alla ungas jämlika möjligheter att delta, och de ansvariga enligt handlingsplanen förutsätts främja jämlikheten. De ansvariga bör i sin verksamhet fästa uppmärksamhet vid hinderfrihet och tillgänglighet. Enligt det intersektionella perspektivet bör man även observera att en del unga behöver mer stöd för att kunna delta i beslutsfattandet på ett meningsfullt sätt. De ansvariga ska beakta detta vid planeringen av verksamheten och resursallokeringen.

17 Brottsförebyggande.fi: Våld mot kvinnor och män.

2.1 Fokusområde 1: Deltagande

Ett centralt mål för 2250-verksamheten i Finland är att öka ungas möjligheter att delta på alla nivåer av beslutsfattandet i syfte att förebygga och lösa konflikter samt främja hållbar fred och säkerhet. Genom att öka ungas möjligheter att delta och påverka kan man stärka de ungas tilltro inte bara till sin egen framtid utan även till de samhälleliga strukturerna och de nationella, regionala och internationella institutionernas funktion och bidra till att bygga upp hållbar fred. Det har skett framsteg när det gäller de ungas deltagande i den offentliga debatten. Till exempel röstningsaktiviteten bland unga har ökat. De ungas meningsfulla deltagande¹⁸ i synnerhet i frågor som gäller fred och säkerhet är dock fortfarande en utmaning både i Finland och internationellt.

Bild 6. Ett fredsnätverk bestående av religiösa och traditionella aktörer hjälper unga runt om i världen att arbeta för fred och utveckla ungdomsarbetet för att förebygga våld. Fredsnätverket ordnade den 4–6 december 2019 ett ungdomsforum i Jakarta med stöd av utrikesministeriet och i samarbete med de internationella samarbetspartnerna Afrikanska unionen och Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH. Forumet samlade unga från Afrika och Sydöstra Asien inom ramen för det internationella fredsprogrammet för unga Interfaith Dialogue on Violent Extremism (iDove). På bilden planerar deltagarna i ungdomsforumet sitt samarbete och delar bästa praxis för att eliminera våldsbejakande extremism i olika samhällen. Bild: Wahyu Kusumo/Kyrkans utlandshjälp.

¹⁸ Meningsfullt deltagande definieras i handlingsplanen som ett deltagande som är meningsfullt för de unga själva och för samhället som helhet och där de ungas deltagande har konkreta konsekvenser för samhället.

En förutsättning för ett meningsfullt deltagande är att alla unga har möjlighet att delta inte bara i de beslut som gäller dem utan även i planeringen, genomförandet och uppföljningen av besluten. För att unga ska kunna delta på ett meningsfullt sätt måste de nuvarande verksamhetsmetoderna ses över och utvecklas så att de bättre når fram till unga med olika bakgrund. I handlingsplanen hänförs de ungas deltagande till två nivåer som påverkar varandra. Dessa nivåer är påverkan och deltagande i det demokratiska beslutsfattandet och fri påverkan till exempel via sociala medier och i form av demonstrationer. Man ska garantera att unga kan delta tryggt på bägge nivåer utan rädsla för trakasserier eller våld.

Handlingsplanen syftar till att öka ungas möjligheter att delta på alla nivåer av beslutsfattandet och i alla situationer. Även vid undantagsförhållanden är det viktigt att se till att de unga kan delta i beslutsfattandet. Samarbetet med de unga och ungdomsorganisationerna, positiva exempel, stärkandet av de ungas kapacitet samt stöd och mentorskap ökar deltagandets verkningsfullhet. Man bör identifiera den potential och expertis inom frågor om fred och säkerhet som finns hos unga med invandrar- och flyktningbakgrund samt unga som hör till diasporan. Unga skapar även en ny påverkningskultur till exempel på sociala medier samt inom idrotten och konsten. Det gäller att hitta nya och innovativa metoder och platser för påverkan, dialog och deltagande samt att utnyttja de möjligheter som de sociala medierna och den tekniska utvecklingen medför.

De som ansvarar för genomförandet av handlingsplanen ska i sin verksamhet ta hänsyn till ungas mångfald och jämlikhet. Man bör fästa särskild uppmärksamhet vid att det finns obehindrade och tillgängliga möjligheter att påverka och delta. Hinder för deltagandet kan förutom strukturella hinder vara till exempel kön, könsidentitet, funktionsförmåga, etnisk bakgrund, sexuell läggning, språk, medborgarskap, världsbild, utbildning och yrke eller socioekonomisk bakgrund. Det gäller att stärka möjligheterna att delta för unga med olika bakgrund och olika kunnande. Var och en, även unga i en sårbar ställning eller situation, ska garanteras jämlika möjligheter att delta på alla nivåer av beslutsfattandet. Språket ska vara lätt att ta till sig och lätt att förstå för unga med olika bakgrund, och unga ska erbjudas möjlighet att ta del av information och påverka på sitt eget språk. Man ska även se till att möjligheterna att påverka och delta är trygga, till exempel genom att förebygga och eliminera trakasserier och könsrelaterat våld på nätet.

Finland fokuserar särskilt på inklusiviteten och det lokala ägarskapet i fredsprocesserna. I internationella sammanhang strävar Finland efter att främja de lokala ungas roll, inflytande och meningsfulla deltagande för att förebygga och lösa konflikter samt hantera situationen efter konflikten. Enligt forskningen är det ytterst viktigt att så många människor som möjligt, även unga, deltar i fredsprocesserna för att de ska ge effektiva och hållbara resultat. Finland strävar efter att öka kunskapen om ungas positiva roll i fredsprocesserna och stärka de ungas kapacitet som fredsmedlare och fredsbyggare. Man arbetar även för

att öka de lokala ungas delaktighet i fredsprocesserna. Myndigheternas samarbete med frivilligorganisationerna bör stärkas för att främja de ungas roll.

De ungas positiva roll och synpunkter ska på ett genomgående sett tas i beaktande även i den humanitära biståndsverksamheten och i den fortsatta verksamheten som helhet. Det innebär att det humanitära biståndet, utvecklingssamarbetet och fredsarbetet genomförs sömlöst och ofta samtidigt (triple nexus¹⁹). 2250-temat ska genomgående lyftas fram även inom krishanteringen och de ungas delaktighet i denna verksamhet stärkas.

MÅL 1: Unga med olika bakgrund har fler möjligheter att delta på alla nivåer av beslutsfattandet och de ungas roll, inflytande och meningsfulla deltagande vid förebyggandet och lösningen av konflikter har stärkts.

Delmål 1: De utmaningar och hinder som förknippas med ett meningsfullt deltagande bland unga har identifierats och eliminerats

Åtgärder

Nationell nivå	Ansvarig
Finland ökar utbildningen om hur man inkluderar unga bland dem som arbetar med frågor om fred och säkerhet	UM, IM, FM, CMC, JM
Finland förebygger marginalisering av unga och erkänner pojkars och mäns särskilda risk att marginaliseras	SHM, UKM, ANM, IM
Nationell och internationell nivå	Ansvarig
Finland stöder forskning för att öka kunskapen om och förståelsen av de faktorer som förbättrar ungas delaktighet och verksamhetens resultat i anslutning till frågor om fred och säkerhet	UM

¹⁹ Med triple nexus avses åtgärder för att stärka konsekvensen och samstämmigheten i samarbetet mellan utvecklingssamarbetet, det humanitära biståndet och fredsarbetet. Målet är att främja den positiva kontakten mellan olika funktioner och aktörer och bland de olika aktörerna skapa en vision av de kollektiva resultaten mot vilka alla arbetar inom sin verksamhet. Utvecklingspolitiska kommissionens analys: En helhet som är större än summan av delarna – Varför behöver Finlands utvecklingsarbete, humanitära bistånd och fredsarbete en gemensam vision? Mars 2021.

Nationell och internationell nivå	Ansvarig
Finland ökar kunskapen bland unga med olika bakgrund om de möjligheter till deltagande som unga har och stärker ungas kapacitet att delta i det samhälleliga beslutsfattandet med särskild fokus på kvinnor och flickor på det internationella planet	alla
Finland fokuserar särskilt på att unga har obehindrade, tillgängliga och trygga möjligheter till deltagande och inklusivitet	alla
Finland stöder ungas deltagande i det politiska beslutsfattandet till exempel genom att bjuda in ungdomsrepresentanter i beredande arbetsgrupper och genom att underlätta för partierna att inkludera unga i partiernas verksamhet, beslutsfattande och val	SHM, UKM, ANM, IM, JM, UM, frivilligorganisationerna
Finland undanröjer alla hinder som beror på olika funktionsnedsättningar och ökar möjligheterna för unga med funktionsnedsättning att delta	alla

Delmål 2: De ungas meningsfulla deltagande i beslutsfattandet i frågor som gäller fred och säkerhet har utökats

Åtgärder

Nationell nivå	Ansvarig
Finland stöder ungdomsrepresentanternas deltagande i viktiga möten och planeringen av dem som en del av mötesdelegationen	alla ansvariga ministerier
Finland utvecklar ungdomsdelegatprogrammets representativitet och inklusivitet	UM, MM, frivilligorganisationerna
Finland stöder ungas deltagande i praktikprogram (JPO, UNV, EU:s civilkrishanteringsinsatser) i internationella organisationer	UM, CMC

Nationell och internationell nivå	Ansvarig
Finland ökar kunskapen om de positiva effekterna av ungas deltagande i frågor om fred och säkerhet	UM, UKM, SHM, MM, IM, FM, frivilligorganisationerna
Finland stöder och utvecklar nya och innovativamöjligheter till deltagande och påverkan för unga	UM, UKM, SHM, IM, JM, frivilligorganisationerna

Delmål 3: Kunskapen om ungas positiva roll och antalet unga inom fredsprocesser, fredsmedling och övergångsprocesser har ökat på det internationella planet

Åtgärder

Nationell och internationell nivå	Ansvarig
Finland stärker unga fredsbyggares kapacitet genom utbildning och generationsöverskridande mentorskap	UM, frivillig-organisationerna
Internationell nivå	Ansvarig
Finland främjar unga fredsbyggares ömsesidiga dialog och utbyte av erfarenheter	UM, frivillig-organisationerna
Finland ordnar utbildning för myndigheter och övriga aktörer om att inkludera de ungas perspektiv i olika skeden av fredsprocesserna	UM
Finland främjar 2250-perspektivet samt ungas möjligheter till deltagande och påverkan i berednings-, förhandlings-, genomförande- och uppföljningsskedena för internationella fördrag, resolutioner och åtaganden	UM

Delmål 4: 2250-perspektivet i utvecklingssamarbetet, den humanitära biståndsverksamheten och fredsarbetet har stärkts

Åtgärder

Nationell och internationell nivå	Ansvarig
Finland främjar 2250-perspektivet och att det inkluderas i mandat för krishanteringsinsatser och missioner	UM, FM
Finland främjar inkludandet av 2250-perspektivet i krishanteringsutbildning och -övningar samt den internationella debatten om dessa	UM, IM, CMC, FM, PE, FINCENT
Finland ökar ungas kunskap om fredsarbete, krishantering och humanitär verksamhet samt relaterade teman	UM, FM, IM, UKM, FM, CMC, frivilligorganisationerna
I enlighet med riktlinjerna om humanitärt bistånd fokuserar Finland särskilt på personer med funktionsnedsättning och deras ställning samt på kvinnors och flickors sexuella och reproduktiva hälsa i nödsituationer	UM, frivillig-organisationerna
Finland lyfter fram 2250-perspektivet i utvecklingssamarbetet	UM, frivillig-organisationerna

2.2 Fokusområde 2: Förebyggande

Genom att förebygga konflikter och våld kan man framför allt bespara människoliv men även spara viktiga resurser. Fokus bör i allt högre grad läggas på att förebygga våld som en effektiv metod för att uppnå fred.²⁰ Med hjälp av förebyggande åtgärder strävar man efter att ingripa i sådana strukturella faktorer som ligger bakom våld och konflikter, såsom ojämlikhet, diskriminering, marginalisering och människorättskränkningar. Enligt det intersektionella perspektivet bör man även uppmärksamma diskriminering på flera grunder och avveckla de strukturer som stöder denna. Mänskliga rättigheter är en central grund för verksamheten unga, fred och säkerhet. Genom att garantera respekt och skydd för dem och se till att de tillgodoses kan man även förebygga konflikter.

Unga ska inte betraktas enbart som offer eller potentiella våldsutövare, utan även som positiva resurser och aktiva aktörer vid förebyggandet av diskriminering och våld samt främjandet av jämlikheten och fredskulturen. Klimatförändringen är ett betydande säkerhetshot. För att förebygga den är det viktigt att bekämpa miljöproblem, såsom förorening och minskad biodiversitet. Dessa leder till att hoten mångdubblas och påverkar redan nu i allt högre grad människornas livsmiljö, näringar, välfärd och säkerhetsuppfattning.²¹ Ungas positiva roll bör identifieras även vid bekämpningen av klimatförändringen och miljöförstörelsen, skyddet av biodiversiteten och beslutsfattandet i anslutning till dessa.

Nationellt och globalt har man redan en längre tid varit medveten om att marginaliseringen av unga är en samhällsfråga och utmaning i samhället samt en säkerhetsfråga. Det i kombination med fattigdom, dåliga framtidsutsikter och bristfällig utbildning samt bristfälliga utkomstmöjligheter leder lätt till att man faller tillbaka i en våldsspiral efter konflikten och återvänder till väpnade grupper. Förebyggandet av marginalisering förhindrar även våldsam radikalisering, eftersom extremistiska rörelser ofta går in för att rekrytera marginaliserade unga som saknar en gemenskap och en känsla av meningsfullhet i sitt liv. Under de senaste åren har man blivit mer medveten om de ungas potential även vid förebyggandet av terrorism och våldsbejakande extremism. I FN:s generalsekreterares handlingsplan för att förebygga våldsbejakande extremism (2016)²² betonas ett övergripande perspektiv för att hantera dessa säkerhetshot och beaktas de ungas potential som fredsbyggare.

20 FN och Världsbanken, Pathways for Peace: Inclusive Approaches to Preventing Violent Conflict.

21 Lotta Haikkola och Sami Myllyniemi (red.), Ungdomsbarometern 2019.

22 YK, Plan of Action to Prevent Violent Extremism

Bild 7. Business skills training, utbildning i Kampala. Bild: Finlands flyktinghjälp/Outi Neuvonen.

Finland lyfter fram betydelsen av förebyggande åtgärder, och de ungas viktiga roll identifieras allt bättre även nationellt. I Finlands nationella åtgärdsprogram för förebyggande av våldsbejakande radikaliserings och extremism (2019–2023)²³ identifieras de unga som en stor resurs vid förebyggandet av våldsbejakande extremism samt byggandet av fred och minskandet av motsättningar. Målet är att ta med unga i arbetet för att förebygga våldsbejakande radikaliserings och extremism samt i planeringen och genomförandet av det. Ungdomsorganisationer deltar som sakkunnigmedlemmar i det nationella samarbetsnätverket som samordnar arbetet under ledning av inrikesministeriet. Dessa ungdomsorganisationer ansvarar för en del av åtgärderna i samarbete med myndigheterna. Finland fortsätter aktivt med genomförandet av det nationella åtgärdsprogrammet för förebyggande av våldsbejakande radikaliserings och extremism även inom ramen för 2250-arbetet.

I Finland gäller säkerhetsutmaningarna för unga i synnerhet skolvåld och mobbning i skolan samt diskriminering och marginalisering. Otrygghet orsakas även av till exempel ekonomisk osäkerhet, arbetslöshet och korttidsjobb samt beroende av föräldrarna eller statens stödsystem. Därtill är psykiska problem och missbruksproblem de vanligaste orsakerna bakom hälsoproblem, marginalisering och långvarig arbetslöshet bland unga.

²³ Inrikesministeriet, Nationellt åtgärdsprogram för förebyggande av våldsbejakande radikaliserings och extremism 2019–2023

Själv mord är en av de vanligaste dödsorsakerna bland unga i åldern 15–24 år i Finland, i synnerhet bland män. Förebyggandet av själv mord är en viktig del av säkerheten.²⁴ De ovan nämnda problemen kumuleras ofta hos de mest utsatta unga och går i arv från en generation till en annan.

De ungas säkerhet kan förbättras genom att främja jämlikheten, stärka de ungas sociala kompetens, samhörighet och delaktighet samt genom att förbättra de ungas färdigheter att hantera diskriminerande situationer. Väsentligt är att avveckla diskriminerande strukturer, verksamhetssätt och kulturer. Det är också viktigt att stödja dem som utsatts för diskriminering och mobbning för att förebygga marginalisering och öka de ungas delaktighet. Skolvåld och mobbning i skolan är fortfarande betydande problem i Finland även om man har försökt åtgärda dem med hjälp av bland annat programmet KiVa Skola, som är känt även utomlands. Våld och mobbning förekommer såväl i skolan som på internet och i samband med hobbyer. Unga ska även skyddas mot våld i hemmet. I fråga om dessa problem är det särskilt viktigt att ingripa i ett tidigt skede.

Genom att förebygga diskriminering, våld och mobbning kan man även förhindra radikaliserings. Extremistiska rörelser går ofta in för att rekrytera marginaliserade unga genom att erbjuda dem en känsla av meningsfullhet och en gemenskap. Mest utsatta för diskriminering, våld och mobbning är romska unga samt unga med invandrarbakgrund, unga med funktionsnedsättning och unga som hör till en sexuell minoritet eller en könsminoritet.²⁵ Många utsatts även för diskriminering på flera grunder, som är ett stort säkerhetshot. Även i Finland är bland annat hatretorik, våld och könsrelaterat våld betydande säkerhetshot för unga.

Jämlik och högklassig utbildning som grundar sig på vetenskapliga bevis anses vara det bästa skyddet mot marginalisering och dåliga framtidsutsikter. En högklassig utbildning ger unga verktyg för att bekämpa våldsbejakande extremistiska tankar. Samtidigt får unga möjlighet att främja den sociala sammanhållningen samt arbeta för ett samhälle som grundar sig på en fredlig och tolerant dialog mellan olika kulturer och religioner. På det globala planet har flickor och kvinnor sämre möjligheter att skaffa sig en utbildning än pojkar och män. I Finland avbryter män oftare sina studier än kvinnor. Utbildning, arbetsmöjligheter och framtidsutsikterna i anslutning till dessa är viktiga element vid förebyggandet av radikaliserings och kriminalitet bland unga män såväl i Finland som i världen. I Finland minskade utbildningens ärftlighet under flera årtionden, men under de senaste åren har den positiva utvecklingen stannat upp. De ungas möjligheter försämras även av indelningen i manliga och kvinnliga branscher i arbetslivet. Det gäller att undanröja barriärerna så att unga kan sträva efter att uppnå sina drömmars mål oberoende av kön eller andra egenskaper.

24 Mål- och åtgärdsplan under åren 2018–2025 gällande det nationella programmet för främjandet av barn och ungas trygghet.

25 Riksomfattande program för ungdomsarbete och ungdomspolitik (RUNGPO 2020–2023)

I undervisningen, ungdomsarbetet samt utbildningen av lärare och ungdomsarbetare ska betydelsen av global fostran samt freds-, människorätts-, demokrati- och mångsidig sexualfostran stärkas. De verktyg och projekt för fredsfostran som konstaterats vara fungerande i Finland ska spridas även på det internationella planet. Medieläskunnigheten och det kritiska tänkandet ska främjas i lärarutbildningen, skolorna, ungdomsarbetet och utbildningen av myndigheter. Satsningar ska göras på att motarbeta skolvåld och mobbning i skolor och läroanstalter. Den psykiska hälsan och de sociala färdigheterna ska stärkas till exempel genom att lära ut känslö- och interaktionsfärdigheter. Man ska även uppmuntra till en dialog mellan unga med olika bakgrunder och åsikter.

Särskild uppmärksamhet ska fästas även vid ungas ekonomiska egenmakt. Unga, oavsett om de lever i Finland eller under bräckliga förhållanden, ska erbjudas möjligheter genom att stödja yrkesutbildningen, sysselsättningen och övergången från skolan till arbetslivet. Genom att lära ut ekonomiska färdigheter och medborgarfärdigheter kan man hjälpa de unga att bli självständiga. Det gäller att satsa på högklassig utbildning, kompetens och yrkesfärdighet som förbereder de unga för arbetsmarknaden. Det behövs även satsningar på meningsfulla praktikmöjligheter och sysselsättningsstigar. Digitaliseringens effekter på utbildningen och arbetslivet ska beaktas. Arbetsgivarna har en betydande roll när det gäller att stödja ungas sysselsättning och förebygga marginalisering. I samband med åtgärderna bör man beakta könsaspekten och särskilt fokusera på de unga som har den mest utsatta ställningen och situationen samt på de olika behoven hos unga med olika bakgrund.

Bild 8. Gambiska ungdomar som deltagit i en yrkesutbildning firar sin examen i mars 2019. Finlands och Gambias samarbete inom YMCA för att främja ungas försörjnings- och påverkansmöjligheter stöds genom medel från Finlands utvecklingssamarbete. Bild: Finlands YMCA-förbund.

Bild 9. Verkstad för unga, Sininen versta, Helsingfors. Bild: Elina Manninen/Kuvatoimisto Keksi/Finland Promotion Board.

I Finland finns många aktörer som gör ett viktigt arbete för att öka ungas delaktighet och jämlikhet, sprida kunskap, förebygga diskriminering och ordna genuina och fördomsfria mötesplatser. Frivilligorganisationer, ungdomsorganisationer, idrottsföreningar, församlingar, aktörer inom mentalvård och missbrukarvård samt olika nätverk har en central roll när det gäller att förebygga diskriminering och främja välfärd. Organisationerna når ofta även ut till de grupper som är svårast att nå. Det är viktigt att se till att dessa aktörer kan fortsätta sin verksamhet och utveckla sitt samarbete. Särskild uppmärksamhet bör fästas vid att stödja de föreningar som grundats av unga med flykting- och invandrarbakgrund och att stärka deras kapacitet. Rätten att ha en hobby ska säkerställas för alla unga oberoende av socioekonomisk bakgrund. Via hobbyverksamhet ökar upplevelsen av att höra till en meningsfull gemenskap, det sociala kapitalet stärks och självkänslan utvecklas bättre.

I den förebyggande verksamheten ska den digitala miljön beaktas. På webben sprids många falska nyheter och annat skadligt material. De sociala medierna och den tekniska utvecklingen erbjuder även nya plattformar och nätverk för att sprida sanningsenlig och faktabaserad information. Det gäller att identifiera och stödja de ungas kompetens och expertis när det gäller att skapa dessa plattformar och sprida korrekt information. Samtidigt ska man säkerställa att alla har samma tillgång till den digitala miljön samt färdigheter att handla ansvarsfullt och kritiskt när man använder digitala tjänster. Man ska även se till att det inte förekommer trakasserier och våld på de digitala tjänsterna. Eftersom

definitionen av våld har utvidgats måste man bättre beakta även det våld som förekommer på webben samt sambandet mellan våldet på och utanför webben.

MÅL 2: Ungas roll vid förebyggandet av marginalisering och våld samt främjandet av toleransen och fredskulturen har stärkts

Delmål 1: De ungas potential i det förebyggande arbetet mot våldsbejakande radikaliserings och extremism har tagits till vara

Åtgärder

Nationell och internationell nivå	Ansvarig
Finland beaktar de ungas positiva roll och potential i det nationella åtgärdsprogrammet för förebyggande av våldsbejakande radikaliserings och extremism samt i genomförandet av programmet	IM, SHM, UKM, UM
Finland stöder ungas deltagande i det förebyggande arbetet mot radikaliserings och extremism samt i planeringen och genomförandet av arbetet	SHM, UKM, ANM, UM, frivilligorganisationerna

Delmål 2: Högklassig utbildning har lyfts fram som ett verktyg för att främja fred och skolornas och ungdomsarbets fostrande uppgift i samhället har stärkts

Åtgärder

Nationell nivå	Ansvarig
Finland strävar efter att främja forskningen och utbildningen i anslutning till våldsfria verksamhetssätt	UKM
Finland förebygger spridningen av felaktig information genom att förbättra medieläskunnigheten och det kritiska tänkandet i lärarutbildningen, skolorna och ungdomsarbets	UKM, frivilligorganisationerna
Finland ökar skolornas och frivilligorganisationernas samarbete inom fredsfostran	UKM, JM, frivilligorganisationerna

Nationell och internationell nivå	Ansvarig
Finland stärker betydelsen av konfliktlösningsfärdigheter och global fostran (inklusive frivilligorganisationerna miljöfostran, miljömedling, demokratifostran, människorättsfostran, fredsfostran, dialog) i utbildningen och ungdomsarbetet samt lärarnas och ungdomsarbetarnas utbildning	UKM, UM, JM
Finland ökar kunskapen och informationen om betydelsen av högklassig utbildning vid förebyggandet av marginalisering, våld och konflikter	UM, UKM, IM, ANM, frivilligorganisationerna
Finland fokuserar särskilt på utbildningens roll vid förebyggandet av sexuella trakasserier	UKM, UM, frivilligorganisationerna

Delmål 3: De ungas ekonomiska, yrkesmässiga och sociala möjligheter har stärkts

Åtgärder

Nationell nivå	Ansvarig
Finland främjar inkluderandet av unga i initiativ om ungas ekonomiska, yrkesmässiga och sociala möjligheter samt planeringen, genomförandet och uppföljningen av dem	UKM, ANM, JM
Finland förebygger diskriminering i utbildningen och på arbetsmarknaden och eliminerar strukturell diskriminering	UKM, ANM

Nationell och internationell nivå	Ansvarig
Finland stöder ungas yrkesutbildning och sysselsättningsmöjligheter samt främjar företagsamhet bland unga genom att stärka den kompetens som behövs i arbetslivet inom olika utbildningsstadier	UKM, ANM, UM, frivilligorganisationerna

Internationell nivå	Ansvarig
Finland förbättrar ungas utbildning och ekonomiska möjligheter i bräckliga länder	UM, frivilligorganisationerna

Delmål 4: Ungas delaktighet vid främjandet av fred och jämlikhet har ökat och hinder identifierats

Åtgärder

Nationell nivå	Ansvarig
Finland ökar samarbetet mellan staten och ungas frivilligverksamhet	UM, UKM, ANM, IM, SHM, MM, JM
Nationell och internationell nivå	Ansvarig
Finland identifierar de hinder som står i vägen för ungas fredsarbete, stöder ungas delaktighet i fredsarbetet och de ungdomsorganisationer som arbetar för fred samt freds nätverken på olika nivåer i samhället	UM
Finland utvecklar nya kanaler och mekanismer för unga att påverka inom fredsfrämjande verksamhet	UM, frivilligorganisationerna
Finland stöder dialogen mellan kulturer, religioner och partier bland unga samt samarbetar med de ungdomsorganisationer som främjar dialogen och arbetar för fred	UM, UKM, frivilligorganisationerna
Finland identifierar de ungas roll som experter på sociala medier och ny teknik och uppmuntrar de unga till att skapa nya plattformar	UM, UKM, ANM, IM

2.3 Fokusområde 3: Partnerskap

Finland betonar betydelsen av mångsidiga partnerskap vid genomförandet av handlingsplanen. Ett aktivt deltagande bland olika aktörer i samhället och mångsidiga partnerskap bildar en grund för hållbar fred och utveckling. Att ingå partnerskap med olika intressentgrupper och stärka dem är centralt inte bara för att förebygga våldsamma konflikter och upprätthålla freden, utan även för att stärka det multilaterala systemet som bygger på demokrati och regler. Mångsidiga partnerskap hör av tradition till Finlands starka sidor. Finland strävar efter att effektivare främja sina mål med hjälp av de partnerskap som ingåtts med olika nationella och internationella aktörer. För att effektivt genomföra 2250-agendan som tvärsektoriellt berör många olika aktörer krävs partnerskap och samarbete inom olika sektorer och branscher både på nationell och internationell nivå. På nationell nivå är de mest betydande aktörerna och samarbetspartnerna ministerierna och ämbetsverken, det akademiska samfundet och frivilligorganisationerna, i synnerhet ungdomsorganisationerna. Samarbetet mellan aktörerna förväntas även förtydligas och öka som ett resultat av uppföljningen av den nationella handlingsplanen, eftersom aktörerna träffas regelbundet inom uppföljningsgruppen.

Det behövs en attitydförändring och kreativitet för att ingå partnerskap, och i synnerhet unga ska identifieras som jämlika och nödvändiga samarbetspartner för att garantera hållbar fred. Ungas meningsfulla deltagande över sektorsgränserna skapar möjligheter att ta fram nya idéer och metoder för att främja fred och säkerhet. I synnerhet det jämlika samarbetet över generations- och sektorsgränserna betraktas som viktigt. Genom att investera i de ungas kapacitet och ledarskap, främja möjligheterna att delta, dela information, ge stöd och lyssna aktivt kan man öka verkningsfullheten av de ungas deltagande. Mentorskap ska uppmärksammas särskilt för att till exempel de erfarna finländska fredsorganisationernas kunskande ska kunna överföras till de unga och ungdomsorganisationerna.

Det gäller att stärka den offentliga förvaltningens samarbete och partnerskap med ungdomsorganisationerna och de frivilligorganisationer som arbetar med unga. Investeringar i organisationernas verksamhet och därigenom i de unga är en del av fredsuppbygandet och fredsupprätthållandet. Partnerskap och samarbete med regeringarna ökar ungdomsorganisationernas förmåga att utvidga sin verksamhet och stärka sin legitimitet. Partnerskap är oersättliga även när det gäller att dela information och erfarenheter.²⁶ Många finländska frivilligorganisationer främjar tillsammans med sina samarbetspartner freden och den sociala sammanhållningen både nationellt och internationellt bland annat genom utvecklingssamarbete. Fokusområden i det finländska utvecklingssamarbetet är såväl att stärka flickors och kvinnors ställning och rättigheter som att garantera utbildning

26 Graeme Simpson et al (2018), Progress Study – The Missing Peace.

och fredliga demokratiska samhällen. Även jämlikhet och likabehandling ska beaktas genomgående i allt utvecklingssamarbete. Unga ska inte enbart betraktas som nyttotagare, utan de ska höras allt effektivare i de utvecklingsfrågor som gäller dem. Till exempel har Diaspora-organisationerna för unga en särskild roll i bräckliga stater, eftersom de som lever i diaspora har tät kontakt till sina hemländer samt bra lokalkännedom och kunskap om lokala utvecklingsbehov.

Sociala medier och digitala plattformar används i allt högre grad som verktyg för att skapa och upprätthålla nationella och internationella nätverk. De erbjuder även nya diskussionsforum och möjligheter att delta på bredare bas. Även samarbetet med inofficiella ungdomsgrupper och rörelser är viktigt. Som de ungas klimatrörelse har visat behöver unga inte alltid ha en organisation bakom sig. Det är även viktigt att samarbeta med de unga som inte hör till rörelser och organisationer för att säkerställa att alla får sin röst hörd.

Partnerskapet med det civila samhället och de unga tar sig även uttryck i att 2250-agendan har inkluderats i Finlands utrikes- och säkerhetspolitik. Unga har en central roll även i genomförandet av Agenda 2030. År 2017 bildades gruppen De ungas Agenda 2030 i anslutning till den kommitté för hållbar utveckling i Finland som leds av statsministern. Gruppens huvuduppgift är att främja målen för hållbar utveckling på olika håll i Finland. Gruppen deltar även i planeringen och genomförandet av målen för Agenda 2030 tillsammans med kommittén för hållbar utveckling.

Olika partnerskap bildar kärnan i Finlands och EU:s multilaterala samarbete. Det är ytterst viktigt att stärka partnerskapen med de länder samt regionala och internationella organisationer som beaktar de ungas positiva roll i frågor om fred och säkerhet. Viktiga samarbetspartner i 2250-arbetet är bland annat FN, EU, Europarådet, OSSE och AU. I synnerhet i de afrikanska länderna finns ett särskilt intresse för temat på grund av den stora andelen unga av befolkningen. Det kan innebära möjligheter för nya partnerskap.

MÅL 3: Samarbetet med fredsfrämjande samarbetspartner och i synnerhet sådana partner och unga som fokuserar på ungas positiva roll har ökat

Delmål 1: De ungas roll som centrala samarbetspartner för att garantera fred har stärkts

Åtgärder

Nationell nivå	Ansvarig
Finland främjar ungdomsorganisationernas, frivilligorganisationernas och den offentliga förvaltningens strategiska samarbete och säkerställer att unga inkluderas i planeringen, genomförandet och uppföljningen av resolution 2250	alla
Finland ökar samråden med unga i frågor om hållbar utveckling och andra frågor som påverkar dem direkt och i framtiden	alla
Finland stärker myndigheternas kapacitet genom att i samarbete med organisationspartnerna ordna utbildning om 2250-temat	UM
Nationell och internationell nivå	Ansvarig
Finland stöder de ungas, ungdomsorganisationernas och ungdomsrörelsernas fredsarbete	UM
Finland främjar mentorskap samt utbyte av information och erfarenheter över generations- och sektorsgränserna inom temat fred och säkerhet	UM, frivilligorganisationerna

Delmål 2: Stödet för internationella och regionala partner som beaktar ungas positiva roll i frågor om fred och säkerhet har beaktats

Åtgärder

Internationell nivå	Ansvarig
Finland lyfter konsekvent fram 2250-agendan och dess mål med sina samarbetsländer i alla lämpliga sammanhang	UM
Finland stöder internationella och regionala organisationer och partner som främjar ungas deltagande i frågor om fred och säkerhet	UM
Finland strävar efter att i samband med bedömningen av fredsmedlingsprojekt beakta 2250-aspekten i projekten och fäster i helhetsbedömningen särskild vikt vid projekt som främjar målen enligt resolution 2250	UM
Finland fortsätter att finansiera finländska biträdande experter och ställa dem till FN:s och dess underorganisationers, internationella finansieringsinstituts och forskningsorganisationers förfogande	UM

Bild 10. YMCA Peacemakers är ett globalt fredsnätverk för unga inom vilket finländska och gambiska unga diskuterade de utmaningar de stött på och hur de kan lösas i februari 2020. Finlands och Gambias YMCA-projekt stöds med medel från Finlands utvecklingssamarbete. Bild: Finlands YMCA-förbund.

2.4 Fokusområde 4: Skydd

För att unga ska kunna delta i uppbyggandet och upprätthållandet av hållbar fred på ett meningsfullt sätt ska man säkerställa att de kan bo och verka i en trygg miljö. Det gäller att skapa trygga platser där de unga kan samlas, uttrycka sig och delta i beslutsfattandet. Dessutom ska unga skyddas mot psykiskt, fysiskt, sexuellt och könsrelaterat våld och deras rättigheter tillgodoses. Människorättsperspektivet ska genomgående lyftas fram och tillgödoseendet av de mänskliga rättigheterna säkerställas även vid undantagsförhållanden.

Den internationella humanitära rätten utgör grunden för skyddet av civila. Unga civila ska skyddas mot våld i bräckliga och konfliktdrabbade länder. I synnerhet unga ska skyddas mot sexuellt och könsrelaterat våld som används som krigföringsmetod. En av prioriteringarna i Finlands verksamhet inom folkrätten är att straffrättsligt ställa till svars dem som gjort sig skyldiga till de mest allvarliga internationella brotten, såsom folkmord, brott mot mänskligheten och krigsbrott. Finland deltar även i fortsättningen aktivt i arbetet mot straffrihet, utvecklingen av den internationella straffrätten och genomförandet av den. Finland fortsätter stödja dem som blivit offer för de allvarligaste internationella brotten och i synnerhet offren för sexuellt och könsrelaterat våld. Finland ska fortsättningsvis främja tillgödoseendet av skyldigheten att skydda och särskilt betona åtgärder för att förebygga de allvarligaste internationella brotten.

Finland har åtagit sig att genomföra den internationella humanitära rätten fullt ut. Ett centralt mål inom den är att skydda civila i samband med väpnade konflikter. Ungdomsperspektivet och ungas specialbehov ska beaktas inom den humanitära verksamheten, och unga ska respekteras, skyddas och behandlas human. Rättigheterna för personer med funktionsnedsättning och deras ställning ska främjas. Dessutom ska förebyggandet av människohandel, identifieringen av offer och ingripandet i brott effektiviseras. Offer för människohandel ska erbjudas mångsidigt stöd så att de kan återhämta sig och återvända till verksamheten i samhället.

Unga ska skyddas inte bara i bräckliga och konfliktdrabbade länder utan även i Finland. Finland betonar behovet av att beakta skyddet av unga flyktingar och andra som tvingats flytta från sin hemtrakt och deras specialbehov i ursprungslandet, i flyktinglägren, under flyktresan och i det land där personen söker asyl. De ungas perspektiv och specialbehov ska beaktas även inom mottagningsservicen, den egentliga asylprocessen och integreringstjänsterna för dem som söker internationellt skydd. En del av dem som kommit till Finland som flyktingar eller asylsökande, i synnerhet unga kvinnor och flickor, har upplevt sexuellt våld antingen i ursprungslandet eller under flyktresan. De ska erbjudas service för sexualbrottsoffer med beaktande av deras bakgrund och eventuella kulturella hinder. Även den service och verksamhet som är avsedd för unga flyktingar och asylsökande ska fortsättningsvis utvecklas med beaktande av deras specialbehov, såsom eventuella

problem och trauman med den psykiska hälsan. De unga som kommer till Finland behöver socialt och ekonomiskt stöd, utbildningsmöjligheter och information om sina rättigheter. Särskild fokus ska läggas på handikappade ungas ställning samt unga som hör till sexuella minoriteter och könsminoriteter. Samarbetet med de organisationer som har specialkompetens inom dessa frågor ska utvecklas och stärkas. Processer för att motverka rasism och identifiera strukturell diskriminering ska ingå i alla organisationers verksamhetssätt.

De unga fredsbyggarnas och människorättsförsvarens arbete är centralt när det gäller att uppnå hållbar fred och utveckling. Rätten att delta, samlas och uttrycka sin åsikt är en grundläggande rättighet och mänsklig rättighet som gäller alla. Trots det utsätts även unga som arbetar för dessa rättigheter för människorättskränkningar och hot både hos oss och ute i världen. Enligt de anvisningar som Finland gett ut om stöd och skydd för människorättsförsvare (2014) är i synnerhet kvinnor ofta utsatta i sin roll som människorättsförsvare. Finland ska fortsätta sitt arbete för att stödja människorättsförsvare nationellt och internationellt genom att öka kunskapen om de ungas arbete och behov av skydd. Det gäller att stödja inrättandet av nätverk som erbjuder skydd för unga och stärka dem ytterligare. Nätverk och partnerskap ökar de lokala människorättsorganisationernas genomslagskraft och skydd²⁷. Det är viktigt att garantera integriteten även för unga politiker, organisationsledare, lärare, journalister och frivilliga. Deras verksamhet bör även möjliggöras och stödjas.

Eftersom Finland har en lång fredsperiod bakom sig är det lätt att glömma att även unga fredsbyggare och människorättsförsvare i Finland råkar ut för trakasserier och utsätts för hot i synnerhet på sociala medier. Sociala medier är för unga människorättsförsvare och fredsforespråkare inte bara en plattform för att dela information och uttrycka åsikter utan även en plats där de utsätts för exempelvis diskriminering, trakasserier och hatretorik. Hatretorik är inte bara destruktivt för själva hatobjektet, det är också ett sätt att bryta ned grunden för det demokratiska samhället och rättsstaten²⁸. I synnerhet unga kvinnor och olika minoriteter råkar ofta ut för trakasserier och hatretorik på webben. Bakom hatretoriken ligger ofta rasism och diskriminerande attityder. Förebyggandet av hatretorik ska effektiviseras med hjälp av fostran och utbildning om grundläggande fri- och rättigheter och mänskliga rättigheter, genom att öka interaktionsfärdigheterna och medieläskunnigheten samt genom att främja likabehandling och jämlikhet. Man kan ingripa i hatretorik även med straffrättsliga medel och bland annat inom ramen för diskrimineringslagen och jämställdhetslagen. Myndigheternas och lagstiftarnas utbildning om hatretorik

27 Utrikesministeriet, Finlands utrikesförvaltnings officiella anvisningar om det praktiska genomförandet av Europeiska unionens riktlinjer om människorättsförsvare.

28 Inrikesministeriet, Ord är handlingar. Åtgärder mot hatretorik och nätmobbning effektiviseras.

samt yttrandefriheten och dess gränser ska utökas. På det nationella planet är en av de viktigaste hörnstenarna för skyddet att förebygga skolvåld och mobbning i skolan samt ingripa i det.

Sexuella trakasserier och sexuellt våld drabbar i synnerhet flickor och kvinnor, sexuella minoriteter och könsminoriteter samt rasifierade minoriteter. Även pojkar och män råkar ut för sexuellt våld. En stor del av våldtäktsoffren i Finland är under 30 år. Bedömningen är att endast en liten andel av våldtäkterna polisanmäls, och även av dessa döms endast ett fåtal förövare. Myndigheternas kapacitet ska utvecklas så att offren får det bästa möjliga stödet genom den tunga straffprocessen. Det är viktigt att tröskeln för att göra en polisanmälan sänks.

MÅL 4: Skyddet av unga och tillgodosendandet av ungas rättigheter vid konflikter och förebyggandet av konflikter har stärkts

Delmål 1: Efterlevnaden av den humanitära rätten och den internationella straffrätten har stärkts

Åtgärder

Nationell nivå	Ansvarig
Finland ökar de ungas förståelse av de centrala principerna inom den humanitära rätten och den internationella straffrätten	UM, FM
Internationell nivå	Ansvarig
Finland främjar efterlevnaden av den humanitära rätten och det rättsliga ansvaret för dem som gjort sig skyldiga till de mest allvarliga internationella brotten	UM
Finland fortsätter stödja offren för de mest allvarliga internationella brotten, i synnerhet offren för sexuellt och könsrelaterat våld	UM, frivilligorganisationerna
Finland deltar konsekvent i kommunikationen och verksamheten på alla lämpliga forum som behandlar folkrättsliga förpliktelser	UM
Finland främjar genomförandet av skyldigheten att skydda (R2P ²⁹) och stöder förebyggande åtgärder	UM

29 Med skyldighet att skydda (Responsibility to Protect) avses den politiska förpliktelse som antogs av FN:s generalförsamling år 2005 i syfte att förhindra folkmord, krigsförbrytelser och brott mot mänskligheten.

Delmål 2: Skyddet av unga och beaktandet av ungas specialbehov inom den humanitära biståndsverksamheten och i de åtgärder som svarar mot migrationen har stärkts

Åtgärder

Nationell nivå	Ansvarig
Finland främjar fortsättningsvis färdigheterna för de aktörer som deltar i mottagandet, asylprocessen och integrationen av asylsökande att ta de ungas specialbehov i beaktande i sin verksamhet	IM
Finland främjar servicen för unga brottsoffer som kommer till Finland som asylsökande eller flyktingar med särskild fokus på det stöd som sexualbrottsoffer behöver	IM, SHM
Internationell nivå	Ansvarig
Finland lyfter på internationella forum aktivt fram behovet av att särskilt uppmärksamma unga med funktionsnedsättning och flickors och unga kvinnors sexuella och reproduktiva hälsa och rättigheter samt rätten till inklusiv utbildning i nödsituationer och arbetar för att eliminera de hinder som står i vägen för att få hjälp	UM
Finland erbjuder i konfliktområden stöd för flickor och unga kvinnor till exempel i form av skyddshem, rättshjälp och utbildning	frivilligorganisationerna

Delmål 3: Skyddet av unga fredsbyggare, människorättsförsvarare och aktivister samt tillgodoseendet av deras rättigheter har stärkts

Åtgärder

Nationell nivå	Ansvarig
Finland beaktar de ungas roll i nationella anvisningar och utredningar om människorättsförsvarare	UM
Finland ökar myndigheternas och lagstiftarnas utbildning om hatretorik samt yttrandefriheten och dess gränser	IM
Finland ökar kunskapen om de rättsskyddsmedel som är tillgängliga för dem som utsatts för hatretorik	IM, JM, frivilligorganisationerna

Nationell och internationell nivå**Ansvarig**

Finland ökar kunskapen om unga människorättsförsvarares, fredsbyggares och aktivisters insatser, rättigheter och behov av skydd	UM, frivilligorganisationerna
Finland fäster särskild uppmärksamhet vid säkerheten och tillgängligheten för de evenemang som är avsedda för unga	alla

Delmål 4: Skyddet av unga och förebyggandet av marginaliseringen av unga på nationell nivå har stärkts**Åtgärder****Nationell nivå****Ansvarig**

Finland ökar ytterligare insatserna mot skolvåld och mobbning i skolan och stärker det stöd som ges offren	UKM, IM, SHM, frivilligorganisationerna
Finland effektiviserar förebyggandet av rasism och diskriminering	UM, UKM, IM, ANM, SHM, JM, frivilligorganisationerna
Finland ökar insatserna mot sexualbrott och sexuella trakasserier och fokuserar särskilt på att underlätta polisanmälningar och stödja offren	IM, UKM, SHM, ANM, frivilligorganisationerna
Finland stärker myndigheternas färdigheter att identifiera och ingripa i människohandel samt stödja offrens återhämtning	IM, JM, SHM, ANM

Bild 11. En grupp unga som utsatts för våldtäkt i DRC och grundat en aktionsgrupp. Bild från flyktingbosättningsområde i Uganda. Bild: Finlands flyktinghjälp/Jenni Hamara.

2.5 Fokusområde 5: Avväpning, återvändande och återintegrering i samhället

En hållbar fred kräver insatser även efter konflikten. En förutsättning för att uppnå stabilitet efter en konflikt är att bägge parterna avväpnas och återintegreras i samhället. Unga och deras specialbehov ska beaktas särskilt i samband med insatserna efter konflikten både nationellt och internationellt, och de ska involveras i planeringen och genomförandet av olika program. På nationell nivå gäller målen och åtgärderna för återvändande och återintegrering i samhället även dem som återvänder och integreras från extremistiska rörelser, ungdomsfängelse eller fängelse och dem som återanpassar sig från en marginaliserad ställning.

Även om en stor del av de före detta kombattanterna på olika håll i världen är unga, har man inom DDR-åtgärderna (Disarmament, Demobilization, Reintegration) endast i liten grad uppmärksammat ungas roll, synpunkter och specialbehov. Inom DDR-verksamheten, som fokuserar på avväpning, demobilisering av trupper och integrering i samhället efter konflikter, arbetar Finland dels via det multilaterala samarbetet, dels genom att stödja olika frivilligorganisationer. Det gäller att öka stödet för de internationella DDR-åtgärder som beaktar de ungas, i synnerhet unga kvinnors, specialbehov. Därtill ska processernas inklusivitet ökas och lokala unga inkluderas i planeringen och genomförandet av DDR-processerna. Kunskapen om de ungas roll vid avväpningen efter konflikter och förhindrandet av att olagliga vapen sprids ska ökas. Dessutom ska de unga bli mer förtrodda med DDR-verksamheten genom att de får utbildning och ökad kunskap om temat.

Att säkerställa ungas tillträde till utbildning och arbetsliv är en väsentlig del av avväpningen, återvändandet och återintegreringen av kombattanter i samhället. I bräckliga stater fokuserar Finland på att främja sysselsättningen av kvinnor och unga samt att stödja försörjningen för återvändande flyktingar och före detta soldater och återintegreringen av dem i sina samhällen. Fokus ligger även på företagsamhet och på att stödja staterna i deras strävan efter att nyttiggöra sig av handel och investeringar bland annat med hjälp av handelsfrämjande utvecklingssamarbete. Finland stöder dem som återvänder från konfliktområden även i Finland. Inom de nationella insatserna för att stödja integrationen ska man säkerställa att de ungas specialbehov beaktas i undervisningen, utbildningen, det samhälleliga deltagandet, den sociala delaktigheten, sysselsättningen och främjandet av hälsan. Även de ungas psykosociala behov ska beaktas. I arbetet ska man identifiera sakkunskapen hos unga med invandrar- och flyktingbakgrund och unga i diasporan samt kamratstödet och dess roll. De unga som anländer till landet ska betraktas som en resurs för samhället och som aktiva aktörer.

Möjligheterna för de återintegrerade unga att få sysselsättning, arbeta som företagare och delta i det ekonomiska livet ska förbättras. Inom insatserna för återvändande och återintegrering spelar utbildnings- och arbetsmöjligheterna en viktig roll när det gäller att förebygga marginalisering och främja fredskulturen. Vid återvändandet och integreringen är det viktigt att beakta ungas specialbehov och förbättra deras vägar till utbildning och arbetsliv. De återvändande ungdomarnas fysiska och psykiska återhämtning och sociala integrering ska stödjas. De ska säkerställas tillgång till högklassig utbildning och socialt-ekonomiskt stöd samt utveckling av sina färdigheter, såsom yrkesutbildning. De finländska organisationerna har högklassigt kunnande av att arbeta till exempel med barnsoldater. Insatserna för återvändande och integrering ska också vara könsmedvetna och inklusiva. Dessutom ska de återvändande ungas familjer stödjas i processen för återvändande och integration.

MÅL 5: De ungas specialbehov har beaktats inom insatserna efter konflikter och ungas positiva roll inom dessa har stärkts

Delmål 1: De ungas specialbehov har beaktats inom stödet för återvändandet och integrationen

Åtgärder

Nationell nivå	Ansvarig
Finland stöder de ungas delaktighet i planeringen och genomförandet av de åtgärder som stöder ungas integration	ANM, UKM, IM, SHM, UM
Finland ökar forskningen och tillgodogörandet av forskningsinformation i arbetet bland de personer som återvänder från krigsområden	UKM, IM, SHM
Finland ingår allt fler partnerskap med privata sektorn för att öka ungdomssysselsättningen	ANM
Finland stöder återvändande unga vid den psykiska och fysiska återhämtningen	IM
Nationell och internationell nivå	Ansvarig
Finland främjar ungas färdigheter och yrkeskunskap för att de ska svara mot arbetsmarknadens krav	ANM, UKM, IM, frivilligorganisationerna
Finland stöder ungdomsorganisationerna och fredsorganisationerna som samarbetspartner inom ungdomssysselsättningen och ungdomsföretagsamheten	UM, ANM

Delmål 2: De ungas roll inom DDR-verksamheten har stärkts

Åtgärder

Nationell nivå

Ansvarig

Finland ökar de ungas kunskap om DDR-verksamheten

UM

Internationell nivå

Ansvarig

Finland främjar beaktandet av ungdomsperspektivet inom DDR-processerna och ungas delaktighet i planeringen och genomförandet av dem

UM

Bild 12. Det första internationella symposiet om ungas positiva roll i fredsprocesser, den 5–6 mars 2019.
Bild: Nikke Puskala.

3 Genomförande och uppföljning av handlingsplanen

De ministerier, forskningsinstitut samt frivillig- och ungdomsorganisationer som nämns i handlingsplanen deltar i genomförandet och uppföljningen av handlingsplanen. Frivilligorganisationernas 2250-nätverk har en viktig roll i uppföljningen och utvärderingen av handlingsplanen, eftersom de ungas deltagande ska ha en central betydelse även i genomförandet och uppföljningen.

Utrikesministeriet har vid sidan om sin egen verksamhet och sina egna ansvarsområden en samordnande roll vid genomförandet. Genomförandet av handlingsplanen följs upp och utvärderas av den nationella 2250-uppföljningsgruppen, och de ovannämnda aktörerna deltar i gruppens arbete. Uppföljningsgruppen sammanträder 3–4 gånger per år. Gruppen främjar i sin verksamhet samtidigt samarbetet inom ramen för 2250-temat, eftersom aktörerna i samband med det lär sig om bästa praxis av varandra och får nya idéer till sin verksamhet.

De aktörer som deltar i verksamheten rapporterar till den nationella uppföljningsgruppen om sina framsteg vid genomförandet av resolution 2250. I mitten och i slutet av verksamhetsperioden utarbetas om genomförandet av handlingsplanen utvärderingsrapporter som redogör för uppnåendet av handlingsplanens mål. Rapporten utarbetas av utrikesministeriet utifrån de deltagande aktörernas rapportering och uppföljningsgruppens arbete. Utvärderingsrapporterna överlämnas till riksdagen och föredras för riksdagens utrikesutskott. De ansvariga aktörerna uppmuntras till att utarbeta förvaltnings- och aktörsspecifika årsplaner som främjar genomförandet av handlingsplanen. Finland svarar även på internationella organisationers rapporteringsbegäran om genomförandet av resolution 2250.

Ministerierna och de övriga aktörerna strävar efter att beakta arbetet inom temat unga, fred och säkerhet i samband med allmänna understöd och projektunderstöd. De aktörer som ansvarar för genomförandet ska i sin verksamhet inkludera unga konkret, systematiskt och målmedvetet.

Som stöd för uppföljningen av genomförandet utarbetas indikatorer. En arbetsgrupp har utsetts för att ta fram indikatorerna. Indikatorerna fungerar som verktyg för utvärderingen av genomförandet och mätningen av resultaten. Indikatorerna beaktar det intersektionella perspektivet. Strävan är att med hjälp av dem bedöma även hur jämlikheten tillgodoses inom 2250-åtgärderna.

4 Förkortningar

ANM	Arbets- och näringsministeriet
CMC	Krishanteringscentralen
DDR	Disarmament, Demobilization, Reintegration
FM	Försvarsministeriet
FNSR	FN:s säkerhetsråd
GCYPS	Global Coalition on Youth, Peace and Security
IM	Inrikesministeriet
JM	Justitieministeriet
MM	Miljöministeriet
PBC	FN:s kommission för fredsbyggande
PBSO	FN:s stödbyrå för fredsbyggande
SfCG	Search for Common Ground
SHM	Social- och hälsovårdsministeriet
UKM	Undervisnings- och kulturministeriet
UM	Utrikesministeriet
UNDP	FN:s utvecklingsprogram
UNFPA	FN:s befolkningsfond
UNOY	United Network of Young Peacebuilders
YPS	Youth, Peace and Security

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ
UNDERSVINGS- OCH KULTURMINISTERIET
MINISTRY OF EDUCATION AND CULTURE

OIKEUSMINISTERIÖ
JUSTITIEMINISTERIET

Puolustusministeriö
Försvarsministeriet
Ministry of Defence

Sisäministeriö
Inrikesministeriet

SOCIAL- OCH
HÄLSOVÅRDSMINISTERIET

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment
Finland

Utrikesministeriets publikationer

2021:4

ISSN tryckt 2490-0621

ISSN PDF 2737-0844

ISBN tryckt 978-952-281-356-5

ISBN PDF 978-952-281-360-2